

SEINÄJOEN KAUPUNGIN MAAHANMUUTTAJIEN

KOTOUTTAMISOHJELMA 2016-2020

SEINÄJOKI

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	5
2. KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY	6
2.1. Ulkomaisten kansalaisten oleskeluluvat ja oikeudet palveluihin	7
2.2. Ulkomaalaisluvat.....	7
3. SEINÄJOEN KAUPUNGIN KANSAINVÄLISYYSTYÖ	9
3.1. Kaupungille laadittu kansainvälisyysstrategia	9
3.2. Vastuulliset ja kansainväliset yhteisöt ja toimijat	9
3.3. Seinäjoen ystävyyskaupungit.....	11
3.4. Osallistuva ja aktiivinen asukas	11
4. SEINÄJOEN KAUPUNGIN MAAHANMUUTTAJATYÖ	11
4.1. Alkukartoitus, kotouttamisaika ja korvaukset	11
4.2. Seinäjoen kaupungin pakolaistyö.....	12
4.3. Kotouttamispolku	13
5. KIELIPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN	14
5.1. Pakolaistyön asiakkaiden tulkkaus ja käännöstyöt	14
5.2. Paluumuuttajien kielipalvelut	15
6. SEINÄJOEN KAUPUNKI	16
6.1. Sosiaali- ja terveystieteiden keskus.....	16
6.1.1. Sosiaalityö.....	16
6.1.2. Terveystieteiden keskus	17
6.1.3. Ankkuri	17
6.1.4. Ikääntyvien palvelut	18
6.2. Asuminen	18
6.3. Sivistyskeskus	19
6.3.1. Varhaiskasvatusta.....	19
6.3.2. Valmistava opetus (perusopetus), erityisopetus ja lukiokoulutus	20
6.3.3. Kirjastopalvelut	23
6.3.4. Kulttuuripalvelut	24
6.3.5. Kansalaisopisto	25
6.3.6. Nuorisopalvelut	26
6.3.7. Liikuntapalvelut	26
6.3.8. Museotoimi	27

7. TE-TOIMISTO	27
7.1. Vastuu maahanmuuttajien alkukartoituksesta, ohjauksesta ja kotoutumissuunnitelmasta.....	27
7.1.1. Alkukartoitus.....	28
7.1.2. Kotoutumissuunnitelma.....	29
7.1.3. Suomen kielen koulutuksen järjestäminen	30
8. TYP	31
9. AVANTI TYÖLLISYYSPALVELUT	31
10. SEINÄJOEN KAUPUNGIN TYÖLLISYYSTALO	31
11. AMMATILLINEN KOULUTUS JA AIKUISKOULUTUS	32
11.1. Sedu Aikuiskoulutus.....	32
11.2. SeAmk	33
11.3. Koulutuskeskus Sedu/VALMA	34
12. SEINÄJOEN EVANKELISLUTERILAINEN SEURAKUNTA	35
13. JÄRJESTÖT JA YHDISTYKSET	35
13.1. Järjestötaalo	35
13.2. Kaks’Kättä työpaja	36
13.3. Mannerheimin Lastensuojeluliitto.....	37
13.4. Kriisikeskus Mobile	37
13.5. Suomen Punainen Risti.....	38
13.6. Toimintojen talo	39
13.7. Ystävyysseurat	39

1. JOHDANTO

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on kotoutumislain mukaan laadittava kotouttamisohjelma (32§). Ohjelman tarkoitus on edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Ohjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kotouttamisohjelma otetaan huomioon myös kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa (kuntalaki 65§).

Kotouttamisohjelma on keskeinen väline, jolla voidaan vaikuttaa kotouttamisen sisältöön. Ohjelmassa tulisi ottaa huomioon kaikki kunnan alueella asuvat maahanmuuttajat oleskelun perusteesta riippumatta. Kotouttamisohjelma voidaan laatia kuntakohtaisena tai seudullisena.

Kunta vastaa kotouttamisohjelman tekemisestä ja yhteistyön käynnistämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus), TE-toimiston, kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan.

Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat myös osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan.

Kunnan vastuulla on kutsua muut kotouttamisen kannalta keskeiset paikallistahot mukaan ohjelman laadintaan ja sen toimeenpanon seurantaan. Kunnan tulisi lisätä erityisesti sen alueella asuvien maahanmuuttajien ja järjestöjen osallisuutta ohjelman laadinnassa.

Kunnan kotouttamisohjelman sisältö

Kunnan kotouttamisohjelma voi kotoutumislain mukaan sisältää seuraavia asiakokonaisuuksia (33§)

- Selvitys siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan.
- Suunnitelma siitä, miten kunnan yleiset palvelut järjestetään maahanmuuttajille soveltuvina ja miten kotoutumista edeltävät toimenpiteet järjestetään.
- Tieto siitä, kuka vastaa kunnassa kotouttamisen yhteensovittamisesta ja eri toimenpiteistä.
- Suunnitelma lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä.
- Suunnitelma työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä.
- Monivuotinen suunnitelma pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.
- Suunnitelma hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurin välisen vuoropuhelun edistämisestä.
- Suunnitelma kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä.

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset työmuodot. Edellä mainittu luettelo ei ole kuitenkaan tyhjentävä. Kunta voi sisällyttää ohjelmaan muitakin suunnitelmia, toimenpiteitä ja määrittelyjä paikallisen kotoutumisen edistämiseksi.

Kotouttamisohjelma on kunnassa totutettavan pakolais- ja maahanmuuttopolitiikan kannalta keskeinen ohjelma-asiakirja. Kotoutumislaissa säädetään hallinnosta ja viranomaisten vastuusta, maahanmuuttajien osallistumisesta, yhteistyön järjestämisestä, kotoutumisen suunnittelusta ja toimeenpanosta sekä kotoutumistuesta. Laki edellyttää kuntia laatimaan yhdessä työvoimaviranomaisten ja muiden tahojen kanssa kotouttamisohjelman. Samoin laki edellyttää laadittavan maahanmuuttajille henkilökohtaiset kotouttamissuunnitelmat. (Laki kotouttamisen edistämisestä 30.12.2010/1386). Kunta vastaa kotouttamisohjelman toteutuksen ja vaikutusten seurannasta.

Maahanmuuttajien kotoutumiseen vaikuttavat Seinäjoen kaupungin järjestämät palvelut, kuntalaisten asenteet sekä maahanmuuttajien asenteet ja aktiivisuus, kulttuuriarvot, heidän resurssinsa ja kotoutumismotivaationsa. Tärkeänä tekijänä kotoutumisprosessissa pidetään suomen kielen opiskelua. Maahanmuuttotyö on pitkälti yhteistyötä maahanmuuttajien ja eri yhteistyötahojen kanssa. Asennetyö tulee näkyä jokapäiväisessä elämässä. Erityistä tiedotusta ja laajempaa asennetyötä tarvitaan kotouttamisen ja siten kotoutumisen edistämiseksi.

Seinäjoen kaupungin strategian mukaan Seinäjoen kaupungilla on Etelä-Pohjanmaan maakunnan pääkaupunkina vastuu ja mahdollisuus kehittää Seinäjokea kansallisesti merkittävänä kaupunkiseutuna ja -ympäristönä. Globalisaatiokehitys heijastuu vaateina kansainvälisesti kilpailukykyisen yritys- ja asuinympäristön kehittämiseen.

Seinäjoelle on saapunut tasaiseen tahtiin maahanmuuttajia mm. työperäisesti, avioliittojen, kansainvälisten opiskelijoiden ja erityisesti maailmalla tapahtuvan muuttoliikkeen myötä. Kansainvälistymisen aiheuttamat palveluntarpeet tulevat olemaan sekä maakuntakeskuksen että ympäröivien maaseutumaisten alueiden keskeinen haaste tänä päivänä.

2. KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Maahanmuuttaja: Yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita henkilöitä.

Ulkomaalainen: Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

Pakolainen: Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä myös henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan saadessaan turvapaikan tai toissijaisen suojelun.

Kiintiöpakolainen: Henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa.

Siirtolainen: Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.

Ulkosuomalainen: Suomen rajojen ulkopuolella asuva Suomen kansalainen tai syntyperältään suomalainen henkilö, joka pitää itseään suomalaisena.

Paluumuuttaja: Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa takaisin Suomeen.

Monikulttuurinen, monietninen: Monikulttuurisuudella tarkoitetaan maassa asuvien ihmisten taustojen ja eri kulttuuristen tapojen ja ymmärryksen huomioonottamista ja tasa-arvoa. Etnisyydessä on kyse yksilön ja ryhmän tavasta jäsentää itseään suhteessa toisiin. Etnisyys on sidoksissa tilanteisiin ja muuttuu ajan myötä. Monikulttuurisuuden rinnalla käytetään käsitteitä monietninen ja monikansallinen. Monietninen painottaa eri etnisten ryhmien ja eri kulttuuriryhmien muodostamaa yhteiskuntaa. Monikansallinen painottaa yhteiskunnan koostumista eri kansallisuutta olevista henkilöistä.

2.1. Ulkomaiden kansalaisten oleskeluluvat ja oikeudet palveluihin

Ulkomaalaiset jaetaan eri ryhmiin kansalaisuuden perusteella. EU:n ulkopuolelta tulevat tarvitsevat oleskeluluvan. EU:n kansalaisten täytyy rekisteröityä paikallispoliisilla, mikäli he oleskelevat maassa yli kolme kuukautta. Maahanmuuttajien oleskeluluvan myöntää joko maahanmuuttovirasto tai poliisi.

Kotouttamisohjelma koskee pääosin niitä maahanmuuttajia, jotka ovat muuttaneet Seinäjoelle pysyvässä tarkoituksessa ja joilla on voimassa oleva oleskelulupa. Oleskeluluvan saatuaan maahanmuuttajan tulee rekisteröityä alueen maistraatin kotikuntarekisteriin. Kotikuntaoikeuden saatuaan hän on kuntalainen samoilla oikeuksilla ja velvollisuuksilla, ja voi hakea Kelasta Suomen asumisperusteiseen sosiaaliturvaan liittymistä. Turisti tai muutoin lyhytaikaisesti maassa oleskeleva henkilö ei yleensä ole oikeutettu esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluihin, ellei maiden välisissä sopimuksissa ole asiasta erillisesti sovittu. He kuitenkin saavat esimerkiksi terveydenhoitopalveluita äkillisissä sairastapauksissa.

2.2. Ulkomaalaisluvut

Oleskeluluvat Suomeen voidaan myöntää muun muassa opiskelun, työn tai elinkeinonharjoittamisen perusteella. Oleskelulupakortissa oleva merkintä näyttää oleskelun luonteen. Ulkomaalaisen oleskelu voi olla joko tilapäistä (B) tai jatkuvaa (A). Pysyvä oleskelulupa merkitään kirjaintunnuksella (P).

TE-toimistossa Pohjoismaiden kansalaisilla on samat oikeudet työhallinnon palveluihin kuin suomalaisilla. EU -ja ETA -kansalaiset pääsevät työvoimapalvelujen piiriin, kun heillä on Unionin kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintitodistus ja kotikuntaoikeus. EU:n kansalaisilla ja niihin rinnastettavilla on vapaa liikkuvuus EU:n alueella. Kuitenkin yli kolme kuukautta maassa olevan EU -kansalaisen tai häneen rinnastettavan tulee rekisteröityä paikallispoliisilla, kun poliisi on katsonut, että rekisteröinnin edellytykset täyttyvät ja päätös on myönteinen, annetaan rekisteröinnistä EU -kansalaisen **oleskeluoikeuden rekisteröintitodistus**.

Kiintiöpakolaisina Suomeen tulleille henkilöille myönnetään **jatkuva oleskelulupa (A)**. He ovat oikeutettuja kaikkiin yhteiskunnallisiin palveluihin. Samat oikeudet saavat perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneet perheenjäsenet. Tietoja Suomen kansalaisuuden saamisen edellytyksistä voi tiedustella paikallispoliisilta.

Paikallispoliisi

- Myöntää maassa oleskelevan Suomen kansalaisen ulkomaalaiselle perheenjäsenelle ja tämän alaikäiselle naimattomalle lapselle ensimmäisen oleskeluluvan.
- Myöntää Suomessa oleskelevalle ulkomaalaiselle uuden määräaikaisen oleskeluluvan (jatkolupa), pysyvän oleskeluluvan sekä pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan.
- Antaa EU:n kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintitodistuksen ja todistuksen pysyvästä oleskeluoikeudesta.
- Myöntää unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortin ja pysyvän oleskelulupakortin sellaiselle EU:n kansalaisen perheenjäsenelle, joka ei ole itse unionin kansalainen.
- Lisää oleskelupäiviä viisumiin ja/tai pidentää viisumin voimassaoloaikoja.

Hakemusten vireillepano

Suomessa oleskelevan/asuvan ulkomaalaisen on jätettävä lupahakemus poliisilaitokselle **henkilökohtaisesti. Tarkista asuinpaikkakunnan poliisilaitokselta, missä alueen toimipisteessä hoidetaan lupa-asioita.** Tiettyjen ulkomaalaislupien osalta hakemus voidaan laittaa vireille myös sähköisen asiointipalvelun kautta. Sähköisen asiointipalvelun kautta hakemuksensa jättäneen hakijan tulee vielä käydä poliisilaitoksella todistamassa henkilöllisyytensä ja esittämässä hakemukseen tarvittavien liitteiden alkuperäiset kappaleet. Lupa pitää maksaa hakemusta jätettäessä. Myös sähköisen asiointipalvelun kautta vireille laitettu hakemus tulee maksaa, ennen kuin hakemus lähtee käsiteltäväksi (www.poliisi.fi). Vuoden 2017 alusta lukien kaikki ulkomaalaisten lupa-asiat keskitetään Maahanmuuttovirastolle.

3. SEINÄJOEN KAUPUNGIN KANSAINVÄLISYYSTYÖ

3.1. Kaupungille laadittu kansainvälisyysstrategia

Kansainvälinen toiminta palvelee kaupunkia, kaupunkilaisia sekä paikallisia yhteisöjä, yhdistyksiä, elinkeinoelämää ja koulutusta. Seinäjoen kaupungissa on laadittu kansainvälisyysstrategia vuonna 2011. Kansainvälisyysstrategia ohjaa kaupungin kansainvälistä ja kansainvälistymistä edistävää, kaupunkilaisten arjessa näkyvää ja sitä rikastuttavaa toimintaa. Visiossa Seinäjoki on kansainvälisiä yhteyksiä hyödyntävä osaamisen ja elämysten kaupunki, jossa on hyvä elää. Kaupungin asukkaat, yhteisöt ja yritykset ovat ylpeitä juuristaan, osaamisestaan ja mahdollisuuksistaan ja tekevät monipuolista yhteistyötä eri maiden, alueiden, kaupunkien ja organisaatioiden kanssa.

3.2. Vastuulliset ja kansainväliset yhteisöt ja toimijat

Kaupungissa toimivia yhteisöjä ja yrityksiä tuetaan sellaisissa osaamisen ja yrittämisen suuntauksissa, jotka tukevat kaupungin strategiaa ja joilla on edellytykset olla tai nousta kansainväliselle tasolle. Seinäjoella on kansainvälisen tason yhteistyötä, koulutusta ja tukimusta, joita globaalit verkostot tukevat. Aktiivisella kansainvälisellä toiminnalla on mahdollisuus kohottaa kaupunkiseudun profiilia ja imagoa myös kansallisesti.

Arkkitehtiopiskelijoiden kansainvälinen kesäkoulu Seinäjoella vuonna 2014.

Ystävyyskuntatoiminta on yksi osa kaupungin kansainvälistä toimintaa. Perinteisen ystävyyskuntatoiminnan sijaan tavoitteena on yhä sisältölähtöisempi, verkostomaisempi ja tiiviimpi yhteistyö. Seinäjoen kaupunki hakee aktiivisesti uusia kumppanuuksia ja yhteistyötahoja yli rajojen.

Kansainvälisessä toiminnassa pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan kansainvälisiä hankkeita. Tavoitteena on, että kansainvälisten hankkeiden avulla luodaan kansainvälisesti houkutteleva toimintaympäristö ja tarjotaan alueen yrityksille ja muille toimijoille mahdollisuus hyödyntää kansainvälisiä verkostoja. Kansainvälisen rahoituksen nykyistä parempi hyödyntäminen kunnan, kansalaisjärjestöjen ja ystävyyskuntatoiminnan kehittämisen tueksi on tärkeää.

Kansainvälisissä asioissa Seinäjoki toimii myös tehokkaassa yhteistyössä kansalaistoimintaa toteuttavien yhteisöjen kanssa. Ystävyysseuroilla on perinteinen ja vahva rooli asukastason kansainvälisessä toiminnassa.

Kansainvälistyminen on pitkälti myös tiedon hankkimista, kokemuksen vaihtoa, oppimista, uusia näkemyksiä ja uuden ajatusmaailman omaksumista. Seinäjoen kaupunki etsii uusia mahdollisuuksia ja ulottuvuuksia asukas- ja paikallistason kansainvälisyyteen ja sen kehittämiseen.

Chongqingin kaupungin johtoa, kauppakamaria ja ulkomaankauppasuhteita edustava delegaatio MOU -sopimuksen allekirjoitustilaisuudessa vuonna 2015.

3.3. Seinäjoen ystävyyskaupungit

- Kanada, Thunder Bay
- Saksa, Schweinfurt
- Puola, Koszalin
- Unkari, Sopron
- Venäjä, Velikie Novgorod
- Kiina, Chongqing (MOU -sopimus)

3.4. Osallistuva ja aktiivinen asukas

Seinäjoen kaupunki kannustaa kaikkia asukkaitaan aktiivisuuteen ja tukee yhteisöllisyyttä vahvistavaa toimintaa koko kaupungin alueella. Kansalaisopistolla, oppilaitoksilla ja kulttuuri- ja nuorisopalveluilla on tärkeä merkitys tässä toiminnassa. Kaupunki myös edistää asukkaidensa osallistumista kaupungin toimintaan.

On tärkeää, että jokainen Seinäjoella asuva kokee voivansa vaikuttaa ja osallistua kaikkia meitä koskeviin yhteisiin asioihin. Kokemus siitä, että jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa omiin elinoloihinsa voi myös ennaltaehkäistä syrjäytymistä. Tämän vuoksi on tärkeää pohtia miten maahanmuuttajien yhteiskunnallista osallistumista voitaisiin tukea entistä paremmin.

Maahanmuuttajataustaisten äänioikeutettujen vaaliosallistumisen edistäminen Seinäjoellakin on siis perusteltua. Tavallisesti äänioikeus on kaikilla 18-vuotta täyttäneillä Suomen kansalaisilla.

Kunnallis- ja europarlamenttivaaleissa äänioikeus on kuitenkin myös muiden maiden kansalaisilla, jotka asuvat Suomessa. Europarlamenttivaaleissa äänioikeus on myös äänioikeusrekisteriin ilmoittautuneilla muiden EU-maiden kansalaisilla. Kunnallisvaaleissa äänioikeus on kaikkien maiden kansalaisilla, joilla on ollut kotikunta Suomessa vähintään kaksi vuotta.

4. SEINÄJOEN KAUPUNGIN MAAHANMUUTTAJATYÖ

4.1. Alkukartoitus, kotouttamisaika ja korvaukset

Alkukartoituksia laaditaan maahanmuuttajien tarpeen mukaan aikuissosiaalityöstä niille asiakkaille, jotka eivät kuulu kotouttamispalvelujen piiriin ja ovat siihen oikeutettuja.

Valtio korvaa vastaanoton järjestelyistä johtuvia kustannuksia ELY-keskuksen kanssa sopimuksen tehneille kunnille. Korvaukset on tarkoitettu pakolaisten ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun heidän kotoutumistaan tukevaan toimintaan. Korvauksia saadakseen kunnalla on oltava kotouttamisohjelma.

Laskennallinen korvaus

- 2300 €/vuosi yli 7-vuotiaista ja sitä vanhemmista
- 6845 €/vuosi alle 7-vuotiaista

Korvausaika on neljä vuotta kiintiössä tulleista henkilöistä ja kolme vuotta turvapaikkamenettelyn kautta tulleista henkilöistä

Lisäksi korvataan todellisten kulujen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksia, tulkkaus- ja käännöspalveluja ja toimeentulotukikustannuksia.

4.2. Seinäjoen kaupungin pakolaistyö

Seinäjoen kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta päättää pakolaisten vastaanotosta ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntapaikasta sekä käsittelee muut poliittista päätöstä ja linjausta vaativat asiat. Seinäjoen kaupunki ja ELY-keskus uusivat vastaanottosopimuksen toukokuussa 2016. Sosiaali- ja terveyslautakunta on myös päättänyt uuden perheryhmäkodin perustamisesta.

Pakolaistyöryhmä vastaa pakolaisten vastaanottoon ja ylläpitoon liittyvistä käytännön toimista. Työryhmää kuuluu Seinäjoen seudun sosiaali- ja terveyskeskuksen, varhaiskasvatuksen ja koulutuksen, TE-toimiston, poliisin, Kelan ja ELY-keskuksen edustajat.

Työryhmän tehtävä on luoda valmiudet maahanmuuttajien vastaanottoon, ja jokainen jäsen huolehtii oman hallintokuntansa vastaanottovalmiudesta. Tarvittaessa se kokoontuu keskustelemaan viranomaisyhteistyöstä.

Pakolaistyön toimisto kuuluu sosiaali- ja terveyskeskuksen alaisuuteen. Toimistossa on kaksi kokoaikaista työntekijää; pakolaiskoordinaattori ja pakolaistyöntekijä.

Pakolaiskoordinaattori vastaa pakolaisten kotouttamisesta moniammatillisessa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Hän huolehtii laskennallisista korvauksista ja erityiskorvauksista yhdessä johdon kanssa. Pakolaistyöntekijä toimii vahvasti kenttätöissä kaikenikäisten asiakkaiden arkipäivän ohjauksessa sekä neuvontatyössä asiakasperheissä.

Kotouttamispalveluun kuuluvat vastaanottojärjestelyt, kotouttamisvaihe ja siirtyminen alueellisiin palveluihin. Tavoitteena on ohjata ja neuvoa asiakasta sekä edesauttaa palvelujen toteutumista asiakkaalle sekä osallistua kotouttamissuunnitelman laadintaan TE-toimistossa. Pakolaistyöstä annetaan konsultointia yhteistyötahoille ja välitetään ajankohtaista tietoa kaupungissa.

Kiintiöpakolaisilla asiakkuus kestää neljä vuotta ja oleskeluluvan saaneilla turvapaikanhakijoilla kolme vuotta. Tänä aikana tehdään alkuhaastattelu, kotouttamisen seuranta haastatteluja ja pidetään loppuinfot. Kotoutumisen aikana huolehditaan asiakkaiden asioimistulkkauksesta yhteistyössä eri viranomaisten kanssa.

4.3. Kotouttamispolku

Ennen kuin pakolaiset saapuvat:

- UNHCR, paikallinen suurlähetystö ja IOM hoitavat käytännön järjestelyt, mm. maastapoistumisluvat ja lennot. SPR ohjaa pakolaiset Helsingistä jatkolennoille Suomessa.
- Pakolaistyö ilmoittaa uusista pakolaisista kaikille yhteistyötahoille ja alkaa valmistella pakolaisten saapumista; asunnot, maistraatti, poliisi, terveydenhuolto, sosiaaliturva, työ- ja elinkeinotoimisto, koulut ja päiväkodit.

Pakolaisten saavuttua kaupunkiin:

- Asumisen ohjeistus
- Kotikuntarekisteröinti ja matkustusasiakirjan haku poliisilta
- Alkuhaastattelut
- Terveystarkastukset
- Lapset kouluun
- Etuuksien vireillepano
- Kotoutumissuunnitelman teko
- Pankkitilien avaus ja raha-asioiden opettaminen
- Ympäristöön tutustuminen
- Ystävätoiminta (mm. SPR)
- Asiapapereiden käännettäminen
- Oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat tulevat kuntaan vastaanottokeskuksen kautta

Vierailu Sedussa lähihoitajaopiskelijoiden kutsumana (Tulkki Diodonne toinen oikealta).

Kesäretki Honkiniemeen. Pakolaistyö ja ev.lut.srk 1.6.2010.

5. KIELIPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN

Kaupungin viranomaisten on huolehdittava tulkin varaamisesta, jotta varmistetaan asiakkaan etu palveluissa ja asioiden hoitamisessa. Tulkitseminen ja kääntäminen järjestetään Hallintolain (434/2003) 26§:n 1 momentin, 13§:n ja hallintokäyttölain (586/1996) 72§:n lain viranomaisen toiminta julkisuudessa (621/1999), Kielilain (423/2003) 18§:n, Ulkomaalaislain (301/2004) 10 ja 203§:n, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 3 ja 5§:n ja sosiaalihuoltolain asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/200) 5§:n ja 3 momentin mukaisesti sitä tarvitseville. Seinäjoen kaupungin hankintapalvelu huolehtii tulkkipalvelujen kilpailuttamisesta. Tämänhetkisen tulkkipalvelun tuottaja on Semantix. Pääsääntöisesti on varattu puhelintulkausta.

5.1. Pakolaistyön asiakkaiden tulkkaus ja käännoistyöt

Tulkkaus ja kääntäminen

Tulkkauskulut korvataan kunnalle, jos ne liittyvät korvausten piiriin kuuluvalle henkilölle järjestetyn sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, kotoutumissuunnitelman laatimiseen, maahantulon alkuvaiheen kotouttamispalvelujen käyttöön, perehdyttämiseen kunnassa (asioiminen kaupassa, postissa ja viranomaisissa, julkisen liikenteen käyttö jne.) sekä koulun tai päiväkodin ja kodin väliseen yhteistyöhön.

Lisäksi voidaan tapauskohtaisesti korvata yllä mainittuihin tilanteisiin liittyviä kääntämisestä aiheutuneita kustannuksia, jos ne ovat olleet maahanmuuttajan kotoutumisen kannalta välttämättömiä. Tulkkauksen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiselle ei ole laissa määriteltyä määräaikaakaan. Tulkkauksen tarve on kuitenkin suurin kotoutumisen alkuvuosina. Tarve vähenee kielitaidon kehittyessä ja muun kotoutumisen edetessä. Kustannuksia ei korvata siitä päivästä alkaen, kun henkilö on Suomen kansalainen (www.kotouttaminen.fi).

5.2. Paluumuuttajien kielipalvelut

Kunta voi myöntää paluumuuttajille toimeentulotukena kielipalvelujen kustannuksia. Edellytyksenä on, että paluumuuttaja on kunnan toimeentulotukiasiakas ja että kielipalvelut ovat paluumuuttajan kotouttamisen kannalta välttämättömiä. Kysymykseen voivat tulla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käytössä, kotouttamissuunnitelman laatimisessa ja muissa kotouttamistoimenpiteissä välttämättömät tulkki- ja käännöspalvelut.

Valtio korvaa toimeentulotukena myönnettyjen kielipalvelujen kustannukset kunnalle puolen vuoden ajan paluumuuttajan ensimmäisen kotikunnan väestötietojärjestelmään merkitsemisestä. Korvaukset on haettava kunkin asiakkaan osalta erikseen toimeentulotuen korvauksina. Tulkki- ja käännöspalveluita ei voida antaa paluumuuttajille, vaan tulkki- ja käännöspalvelujen laskutettava palvelut kunnalta ja kunnan on haettava korvaukset jälkikäteen. Kunnat voivat myös harkinnanvaraisesti myöntää toimeentulotukea muidenkin maahanmuuttajien kielipalvelujen kustannuksiin samoin edellytyksin kuin paluumuuttajille. Valtio korvaa kunnille näiden maahanmuuttajien kustannuksia.

Mahdollisuuksien torilta vuonna 2012.

6. SEINÄJOEN KAUPUNKI

6.1. Sosiaali- ja terveystieteiden keskus

6.1.1. Sosiaalityö

Sosiaalityön tehtävänä on järjestää sosiaalityön palvelut kaikille niitä tarvitseville maahanmuuttajille. Sosiaalityö osallistuu kotouttamislain mukaisesti työvoimahallinnon ja maahanmuuttajien kanssa kotoutumissuunnitelmien laadintaan.

Sosiaalityön tavoitteena on tarjota maahanmuuttajille niitä taitoja ja valmiuksia, jotka auttavat heitä selviytymään itsenäisesti. Tarkoituksena on tukea heidän kotoutumistaan, auttaa maahanmuuttajia tutustumaan osaltaan suomalaiseen elämäntapaan ja kulttuuriin ja vahvistaa heidän omaa kulttuuri-identiteettiään sekä ehkäistä sopeutumisprosessissa syntyviä vaikeuksia.

Sosiaalityö pyrkii huomioimaan maahanmuuttajan tarpeet ja resurssit kokonaisvaltaisesti. Työntekijä etsii yhdessä asiakkaan kanssa ratkaisuja ongelmiin keskustelemalla ja järjestämällä erilaisia palveluja. Tavoitteena on asiakkaan elämänhallinta ja omatoimisuus. Sosiaalityön työvälineinä ovat säännölliset asiakas- ja perhetapaamiset sekä yhteistyö eri hallintokuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Sosiaalikeskuksessa toimeentulotukiasioita hoidetaan etuuskäsittelynä. Asiakkaat hakevat tuen pääsääntöisesti kirjallisella hakemuksella. Sosiaalityön tai sosiaaliohjauksen tarpeessa oleville henkilöille voidaan tarjota lisäksi muuta sosiaalista tukea ja ohjausta aikuissosiaalityön palveluina. Tulkkipalvelua käytetään tarvittaessa.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja lastensuojelu auttavat lapsia ja perheitä lastensuojelullisissa asioissa. Palvelut ovat myös maahanmuuttajien käytettävissä. Nämä sosiaalityön palvelut perustuvat ammatilliseen harkintaan ja palvelutarpeen arviointi toteutetaan yhdessä lapsen, perheen ja tarvittavan moniammatillisen verkoston kanssa. Ensisijaista ovat muut ns. peruspalvelut terveydenhuollossa, varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja aikuisten palveluissa. Lapsioikeudelliset palvelut hoitavat keskitetysti asiakkaiden elatus- sekä huolto- ja tapaamisasiat.

Seinäjoen kaupungilla työskentelee pakolaiskoordinaattori. Hänen tehtäviinsä kuuluu koordinoita pakolaisten vastaanotto ja toimia heidän sosiaalityöntekijänään. Alkuvaiheessa pakolaiset tarvitsevat tukea ja ohjausta erilaisissa arkipäivän asioissa. He tarvitsevat myös laajaa psykososiaalista tukea kotoutumisprosessissaan.

Pakolaiskoordinaattorin tehtävänä on yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan TE-toimiston ja ELY-keskuksen (työvoima- ja elinkeinokeskuksen) kanssa myös mm. työtehtävien koordinointi ja tiedonvälitys eri yhteistyötahojen välillä, tulkkipalveluiden järjestäminen pakolaisille, tukihenkilötoiminnan ja koulutuksen organisointi yhteistyössä SPR:n ja muiden tukihenkilötoiminnasta vastaavien tahojen kanssa, pakolaisten perheen yhdistämisasioiden hoitaminen sekä pakolaisuuteen liittyvä tiedottaminen ja asennekasvatus.

6.1.2. Terveyskeskus

Seinäjoen terveyskeskus järjestää perusterveydenhuollon palvelut Terveystarkastuslain 1326/2010 mukaisesti. Maahanmuuttajille tarjotaan samat terveydenhuollon ja sairaanhoidon palvelut kuin muullekin väestölle. Lääkärien ja sairaanhoitajien vastaanotto toiminta on keskitetty y-taloon, jossa toimii myös päivystys ympäri vuorokauden. Äitiys- ja perhesuunnitteluneuvola, psykologi- ja perheneuvontapalvelut, depressiohoitajat, psykiatrinen ryhmätoiminta sekä diabeteshoitajat ottavat vastaan Huhtalan terveystarkastuskeskuksessa. Huhtalassa toimivat myös aikuisneuvolan terveydenhoitajat, ja siellä tehdään tarvittavat maahanmuuttajien terveystarkastukset. Lastenneuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä hammashoito tapahtuvat lähipalveluna useissa yksiköissä.

Kulttuurierot ja erilaiset terveysongelmat aikaansaavat uusia vaatimuksia terveydenhuollossa. Terveystarkastuspalveluiden tarve riippuu siitä, onko kyseessä paluumuuttaja, kiintiöpakolainen vai vastaanottokeskuksesta saapunut pakolainen. Pakolaisleiriltä saapuville suoritetaan terveystarkastus heidän saavuttuaan Seinäjoelle, kun taas turvapaikanhakijalle tämä tarkastus on suoritettu usein vastaanottokeskuksessa.

Terveystarkastuksen tavoitteena on hoidettavissa olevien tai suojauskohteiden edellyttävien tartuntatauti- ja terveysongelmien löytäminen tulotarkastuksessa, rokotussuojan varmistaminen, psyykkisten ongelmien ehkäisy, tunnistaminen ja hoito sekä terveystarkastuspalvelujen käytön opastus.

Kaikkien ulkomaalaisryhmien kohdalla pyritään järjestämään tarvittavia tulkkipalveluita, kunnes maahanmuuttajat oppivat kommunikoidaan suomen kielellä.

6.1.3. Ankkuri

Ankkuri on Seinäjoen poliisiasemalla toimiva moniammatillinen tiimi, jossa käsitellään alle 18-vuotiaiden seinäjokisten tekemiksi epäilty rikokset ja puututaan nopeasti lasten ja nuorten rikolliseen käyttäytymiseen. Tavoitteena on ehkäistä mahdollisen rikoskierteen syntymistä.

Poliisin tekemä lastensuojeluilmoitus tai rikosilmoitus on Ankkuri-tapaamisen lähtökohta. Tavallisesti perhe kutsutaan poliisiasemalle tapaamiseen, minkä yhteydessä kartoitetaan kokonaisvaltaisesti heidän elämäntilannettaan. Ankkuri työskentelee nuoren ja perheen kanssa, sekä ohjaa tarvittaessa avun ja tuen piiriin. Lisäksi Ankkuri konsultoi ja tekee yhteistyötä eri tahojen kanssa. Seinäjoen Ankkuriin kuuluvat: Ankkuripoliisi, sosiaalityöntekijä, erityisnuorisotyöntekijä sekä sosiaaliohjaaja/erityisnuorisotyöntekijä.

Seinäjoen Ankkuri on toiminut 1.9.2015 alkaen. 26.4.2016 mennessä Ankkuri on kohdannut 126 nuorta, joista 5 maahanmuuttajataustaista. Ankkuri pyrkii tapaamaan nuoret mahdollisimman nopeasti, useimmiten ensimmäinen tapaamisaika pystytään järjestämään alle 14 arkipäivän kuluessa siitä, kun nuori on tullut Ankkurin tietoon. Maahanmuuttajataustaisten nuorten kohdalla tässä ei ole poikkeusta, ainoastaan tulkin tarve ja saatavuus voi vaikuttaa ensimmäisen tapaamisen viivästymiseen. Toistaiseksi tulkkeja on ollut hyvin saatavilla.

6.1.4. Ikääntyvien palvelut

Kotihoito on palvelukokonaisuus, johon kuuluvat kotipalvelu, kotisairaanhoido, erityispalvelut, (fysioterapeutin ja psykiatristen sairaanhoitajien palvelut) sekä kotihoidon tukipalvelut. Kotihoidon tavoitteena on turvata asiakkaalle kotioloissa totunnainen ja tavanomainen elämisen taso sekä tarpeen mukaan kohottaa sitä. Kotihoidosta järjestetään kotisairaanhoidonpalveluja, kodinhoitoapua ja tukipalveluja, esim. ateria- ja kuljetuspalvelut. Kotiin suunnattuja palveluja annetaan suurten elämänmuutosten, kuten alentuneen toimintakyvyn, pitkäaikaisen sairauden tai muun syyn perusteella niille, jotka tarvitsevat apua suoriutuakseen kotonaan erilaisista tehtävistä ja toiminnoista.

Uuden pakolaisryhmän saapuessa pakolaiskeskus palkkaa heitä varten määräaikaisen kotihoidon työntekijän, joka vastaa kokonaisuudessaan tarvittavista kotihoidon palveluista. Muut maahanmuuttajat saavat tarvittaessa kotihoidon palvelut oman asuinalueensa kotihoidon aluetoimistosta. Monet maahanmuuttajat hyötyvät kotihoidon asiantuntevuudesta varsinkin uuteen paikkaan tullessaan. Kotihoidon tavoitteena on omalta osaltaan auttaa maahanmuuttajia omatoimisesti selviytymään osassa kodissaan sekä ohjata heitä käyttämään paikallisia palveluja.

Kotihoidon työntekijät perehdyttävät maahanmuuttajia heidän lähiympäristöönsä mm. opastamalla virastoissa asiointiin ja kerrostaloasumiseen. Kotihoito toimii yhteistyössä muiden palvelujen tarjoajien kanssa.

6.2. Asuminen

Sevas Oy (Seinäjoen vuokra-asunnot Oy) on Seinäjoen kaupungin omistama itsenäinen vuokrataloyhtiö. Yhtiöllä on vuokrattavana noin 2500 asuntoa rivi-/kerrostaloissa kantakaupungin lisäksi Nurmon, Ylistaron ja Peräseinäjoen alueella. Asuntonne ovat hyvin varusteltuja ja niitä kunnostetaan jatkuvasti. Vanhimpia peruskorjataan, jolloin asuntojen tasoa nostetaan ja ne vastaavat lähes uusia. Uusia vuokra-asuntoja rakennetaan myös lähes vuosittain. Hakemuksia vuokra-asuntoihimme voi jättää jatkuvasti. Kohteisiimme voi tutustua myös nettisivuillamme, www.sevas.fi.

Sevas Oy vuokraa opiskelija- ja nuorisoasuntoja Seinäjoella opiskeleville ja työharjoitteluaan suorittaville. Yhtiö vuokraa asuntoja myös esimerkiksi Seinäjoelle kesätöihin tuleville. Sevas Oy:llä on omien nuoriso-asuntojen lisäksi isännöitävänä Kiinteistö Oy Seinäjoen Ykköskodon (Pellervonkatu 9, lähellä keskustaa) nuorisoasunnot. Nuorisoasukkaaksi pääsee ensisijaisesti seinäjokelainen 18–25-vuotias ei-opiskeleva nuori, joka asuu vanhempiensa luona. Nuorisoasunnossa aloitetaan oma itsenäinen elämä. Asunnot sijaitsevat joko lähellä oppilaitoksia tai keskustan palvelujen tuntumassa.

Seinäjoen kaupunki voi myöntää toimeentulotukeen oikeutetuille vuokravakuuden asuntoa varten. Toimeentulotuki määräytyy perheen tulojen perusteella.

6.3. Sivistyskeskus

Seinäjoen sivistyskeskukseen kuuluvat hallintokunnat huomioivat työssään kaikki maahanmuuttajat mahdollisuuksien mukaan. Maahanmuuttajilla on käytettävissään ainakin seuraavia sivistyskeskuksen palveluita:

6.3.1. Varhaiskasvatus

Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatus on lapsiperheille tarkoitettua palvelua.

Seinäjoella varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa (kaupungin omat ja yksityiset päiväkodit), ryhmäperhepäiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Nämä palvelut ovat maksullisia ja niistä veloitetaan tulojen mukainen maksu. Myös vuorohoitoa ja iltahoitoa on mahdollista saada. Lisäksi on avointa, maksutonta, leikkitoimintaa.

Henkilökunta tekee tarvittaessa kasvatusyhteistyötä vanhempien ja muiden lasten kanssa työskentelevien kanssa.

Kaikilla alle kouluikäisillä, Seinäjoella pysyvästi asuvilla lapsilla on äidin, isän tai muun huoltajan vanhempainrahakauden päätyttyä oikeus kunnan järjestämään varhaiskasvatuspaikkaan tietyin edellytyksin.

Erityisvarhaiskasvatuspalvelut on tarkoitettu tukea ja erityistä hoitoa tarvitseville lapsille.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisilla lapsilla varhaiskasvatuksessa tarkoitetaan sekä saamelaisia, romaneja ja viittomakielisiä että maahanmuuttajataustaisia lapsia.

Kulttuurivähemmistöihin kuuluvilla lapsilla tulee olla mahdollisuus kasvaa monikulttuurisessa yhteiskunnassa oman kulttuuripiirinsä ja suomalaisen yhteiskunnan jäseniksi. Varhaiskasvatus järjestetään tavallisten varhaiskasvatuspalvelujen yhteydessä siten, että lapsi kuuluu lapsiryhmään ja hänen sosiaalisia kontaktejaan ryhmässä tuetaan.

Varhaiskasvatus perustuu lakiin. Varhaiskasvatuslaissa määritellään toiminnan tavoitteet.

Varhaiskasvatuksen tavoitteisiin kuuluu lapsen kulttuurisen taustan ja äidinkielen huomioon ottaminen. Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa lähtökohtana on tyttöjen ja poikien välinen tasa-arvoisuus.

Vastuu lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisestä ja kehittämisestä on ensisijaisesti perheellä. Varhaiskasvatuksessa lapsen omaan kulttuuriin, elämäntapoihin ja historiaan perehdytään, niitä arvostetaan ja ne näkyvät varhaiskasvatuksen arkipäivässä.

6.3.2. Valmistava opetus ja perusopetus, erityisopetus sekä lukiokoulutus

Opetustoimen lainsäädännön (perusopetuslaki 628/1998, perusopetusasetus 852/1998) mukaan Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia ja kunta on velvollinen järjestämään perusopetusta sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai kun oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut kymmenen vuotta.

Valmistava opetus ja perusopetus

Maahanmuuttajien koulutuksen tavoitteena on antaa Suomeen muuttaville valmiuksia toimia tasavertaisina jäseninä suomalaisessa yhteiskunnassa. Suomessa vakinaisesti asuvalla oppivelvollisuusikäisellä (7–17-vuotiaalla) maahanmuuttajalla on oikeus samaan peruskoulutukseen kuin suomalaisillakin. Maahanmuuttajien perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita, mutta samalla huomioidaan oppilaiden taustat ja lähtökohdat.

Perusopetuksen jälkeen nuoret maahanmuuttajat voivat valmistautua jatko-opintoihin joko perusopetuksen lisäluokilla tai muissa valmentavissa ryhmissä. Perusopetuksen jälkeen on mahdollista jatkaa opiskelua lukiossa, kansanopistossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa. Maahanmuuttajat voivat osallistua myös erilaisiin yleissivistäviin opintoihin aikuisoppilaitoksissa.

Kunta voi järjestää erillistä perusopetukseen valmistavaa opetusta maahanmuuttajille ja päättää opetusryhmien muodostamisesta. Perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus määräytyy siten, että perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Käytännössä valmistavaa opetusta annetaan yhden lukuvuoden verran.

Maahanmuuttajien valmistava opetus on tarkoitettu vasta maahan tulleille oppilaille sekä sellaisille Suomessa syntyneille tai alle kouluikäisinä Suomeen tulleille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joilla ei puutteellisen suomen kielen taidon vuoksi ole vielä edellytyksiä opiskella perusopetuksen ryhmässä. Valmistavan opetuksen tehtävänä on luoda oppilaalle turvallinen oppimisympäristö, joka antaa hänelle mahdollisuuden tutustua ja sopeutua suomalaiseen kouluun, yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Valmistavassa opetuksessa oppilas saa kielelliset, tiedolliset, sosiaaliset ja työskentelyn perusvalmiudet eteenpäin siirtymistä varten.

Syksystä 2008 alkaen Seinäjoen kaupungin perusopetuksessa on toiminut vakituinen valo-luokka (valmistava opetus), johon voidaan ottaa läpi lukuvuoden eri maista muuttavia oppilaita. Valo-luokkia perustetaan kuitenkin tilanteen ja tarpeen mukaisesti.

Maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen on omat opetussuunnitelman perusteet, joiden mukaisesti luodaan paikalliset opetuksen toteuttamistavat.

Uusien valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen opetus aloitetaan 1.8.2016. Valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavat valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten.

Yhdessä suomi toisena kielenä opetuksen kanssa oppilaan oman äidinkielen opetus vahvistaa monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle. Seinäjoen perusopetuksessa toimii kiertävä Suomi toisena kielenä – opettaja, joka tekee yhteistyötä oppilaan luokan- ja aineenopettajien kanssa. Valmistavassa opetuksessa painotus on ennen kaikkea suomen kielen, ja mikäli mahdollista, myös lapsen oman äidinkielen kehittämisessä.

Opetusta suunniteltaessa oppilas otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti. Vähän, tai ei lainkaan, koulua käyneiden maahanmuuttajanuorten opetuksen tavoitteet asetetaan siten, että oppilas saa omalta tasoltaan lähtevää opetusta. Yhteistyö niiden koulujen kanssa, joihin oppilaat tulevat siirtymään valmistavan opetuksen jälkeen, aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Oppilaita integroidaan mahdollisuuksien mukaan taito- ja taideaineiden tunneilla tuleviin kouluihinsa. Lukuvuoden kuluessa ja varsinkin perusopetukseen siirtymisen lähestyessä integrointia laajennetaan myös muiden aineiden tunneille. Näin helpotetaan oppilaan siirtymistä perusopetukseen. Oppilaita opettavien opettajien kanssa tehdään yhteistyötä, ja valmistavan luokan koulunkäynninohjaajat käyvät alkuvaiheessa oppilaiden mukana näillä tunneilla.

Tukiopetusta käytetään joustavasti, ja opetuksessa voidaan tarvittaessa hyödyntää oppilaan omaa äidinkieltä taitavaa samanaikaisopettajaa tai -avustajaa. Oppilaan oman äidinkielen opettaja voi toimia myös tarpeen mukaan kulttuuritulkkina.

Tukitoimet

Maahanmuuttajalle tarjotaan tukitoimia koko koulunkäynnin ajan, mutta erityisesti sen alkuvaiheessa. Parhaimmat mahdollisuudet tukitoimiin tarjoaa koulujen erityisopetusjärjestelyt.

Kaikki opetusjärjestelyt pyritään tekemään hyvässä yhteistyössä perheiden kanssa. Yhteistyötä tehdään myös eri viranomaisten kanssa kokonaiskuvan saamiseksi maahanmuuttajaoppilaiden tilanteesta uudessa ympäristössä ja oikeanlaisten opetuksen tukitoimien järjestämiseksi.

Valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat kuuluvat oppilashuoltopalveluiden piiriin. Niiden avulla huolehditaan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista. Oppilaanohjaus toteutetaan yhteistyössä sen koulun opinto-ohjaajan kanssa, johon oppilaat siirtyvät 7–9-vuosiluokilla. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että oppilailla syntyy realistinen käsitys työelämän vaatimuksista ja omista mahdollisuuksistaan jatko-opintoihin.

Osittain englanninkielinen opetus perusopetuksessa

Seinäjoella on osittain englanninkielistä opetusta Marttilan koulussa ja Seinäjoen lyseossa.

Opetus laajenee vuosittain siten, että koko peruskoulu on mahdollista suorittaa osittain englanninkielisenä. Opetus on tarkoitettu sekä suomenkielisille että maahanmuuttajille. Opetus soveltuu työperäisen maahanmuuton takia saapuville, englannin kieltä osaaville muuttajille. Lähtökohtana on, että muiden kuin suomalaisten lasten osalta kotikielenä tulee olla englanti.

Erityisopetus

Kullekin maahanmuuttajaoppilaalle räätälöidään oppimisen ja kasvun tuki hänen tarpeidensa mukaan. Osaan tukitoimista saadaan erillistä valtionosuutta. Valmistavalla luokalla olevalle oppilaalle kuuluu koulun laaja-alainen erityisopetus yhtäläillä kuin koulun muilla luokilla oleville oppilaille. Oppilaan tarvitsema erityinen tuki päätetään pedagogiseen selvityksen perusteella erityisen päätöksellä.

Lukiokoulutus

Myös maahanmuuttajataustaisten lukion opiskelijoiden koulutus räätälöidään tilanteen ja tarpeen mukaan opinto-ohjaajan kanssa. Lukiokoulutusta on tarjolla maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille sekä päivälukiossa että lukion aikuislinjalla iltaisin. Maahanmuuttajataustaiset oppilaat opiskelevat tavallisimmin äidinkielen kurssien tilalla S2- eli Suomi toisena kielenä -kurseja. He myös yleensä suorittavat ylioppilaskirjoituksissa äidinkielen kokeen sijasta Suomi toisena kielenä -kokeen. Seinäjoen lukiossa voi suorittaa myös englanninkielisiä kurseja sekä suorittaa perinteisten ylioppilaskirjoitusten rinnalla eri aineissa kansainvälisen Cambridge-tutkinnon. Lukion aikuislinjalla iltapäivisin ja iltaisin tarjolla olevat suomen kielen kurssit sopivat myös omaehtoisille aikuisille ja nuorille aineopiskelijoille, jotka eivät suorita koko lukion oppimäärää tai ylioppilastutkintoa vaan haluavat opiskella vain suomen kieltä.

Maahanmuuttajien opetusta ja tukitoimia koskevat ohjeet ja säädökset:

Vieraskielisten oppilaiden suomi toisen kielenä -opetukseen ja muun opetuksen tukemiseen myönnetään erillistä valtionosuutta, jota haetaan jälkirahoitteisesti. Valtionosuusperusteiseen tukiopetukseen ovat oikeutettuja ne oppilaat, joiden maahantulosta on enintään neljä vuotta. Lyhyt oleskelutarkoitus ei kuulu tämän tuen piiriin. Vieraskielisten oppilaiden oman äidinkielen tulee kuulua sen alkaessa vähintään neljä oppilasta.

Valtionapuun oikeuttava perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus vastaa lukuvuoden oppimäärää eli 6–10 -vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistujalla on oikeus siirtyä perusopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos maahanmuuttaja pystyy seuraamaan perusopetusta.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja arvioinnissa noudatetaan perusopetukseen valmistavan opetus suunnitelman perusteita 2015 (Opetushallitus, Määräykset ja ohjeet 2015:49).

6.3.3. Kirjastopalvelut

Kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto edistää vaikutusalueellaan yksilöiden tiedollisia ja sivistyksellisiä perusoikeuksia. Kirjasto tarjoaa myös virkistystä ja elämyksiä sekä tukee erityisesti kaikenikäisten lukuharrastusta ja mediataitoja.

Kaupunginkirjasto, joka maakuntakirjastona on myös alueellinen keskuskirjasto, toteuttaa tehtäviään pääkirjaston, kahden kirjastoauton, Nurmon, Peräseinäjoen, Ylistaron ja Törnävän kirjastojen, Keski-Nurmon kombikirjaston sekä kotipalvelun avulla.

Kirjasto opastaa asiakkaitaan palveluiden käytössä, tiedonhaussa, tarjoaa materiaalia suomen kielen opiskeluun, mahdollisuuden tietokoneiden käyttöön sekä lukemista eri kielillä. Kaikissa kirjastoissa voi osallistua erilaisiin tapahtumiin, kuten esimerkiksi näyttelyiden avajaisiin, kirjallisiin tilaisuuksiin ja musiikkiesityksiin. Pääkirjastossa voi lisäksi soittaa erilaisia instrumentteja soittohuone Pommarissa, katsella säännöllisesti elokuvia Studioissa ja osallistua englanti-suomi keskusteluryhmään.

Kaikki Seinäjoen kaupunginkirjaston palvelut ovat myös maahanmuuttajien käytettävissä. Kirjastokortin voi saada, vaikka ei olisi Suomen kansalainen. Pääsääntöisesti kirjastopalvelut ovat ilmaisia. Kirjastoissa asiakkaiden käytössä on ilmainen langaton verkko sekä työasemia, joissa on internet-yhteys sekä tekstinkäsittelyohjelmia ja erilaisia kansainvälisiä tietokantoja. Asiakkaiden käytössä on lisäksi elektroninen palvelu PressReader, joka tarjoaa pääsyn yli 4 000 erikieliseen sanomalehteen ympäri maailman.

Pääkirjaston kokoelmiin kuuluu myös vieraskielistä kaunokirjallisuutta. Pääkieliä ovat viro, ruotsi, englanti, saksa ja venäjä, lisäksi kaunokirjallisuutta on jonkin verran myös ranskaksi, espanjaksi ja italiaksi. Myös tietokirjallisuutta muilla kielillä kuin suomeksi on saatavilla jonkin verran. Aineistoa, jota ei kirjastosta löydy, voidaan tilata kaukolainaksi muista maamme kirjastoista. Esimerkiksi Helsingin kaupunginkirjaston Monikielisessä kirjastossa on kaunokirjallisuutta useilla kymmenillä kielillä.

Suomen kielen taito on yksi kotoutumisen perusedellytyksistä. Kirjasto voi toimia kielenoppimisen tukena, sillä lainattavissa on erilaisia suomen kielen oppaita ja suomen kielen kielikursseja. Kirjastossa on myös kielenopiskelumahdollisuus: asiakkaat voivat tulla kirjastoon harjoittelemaan suomen kieltä erilaisten kieliohjelmien ja internetin kieliaineistojen avulla.

Kirjaston kokoelmissa on lisäksi elokuvia sekä musiikkia CD-levyinä ja nuotteina. Kirjastosta saa palvelua kotimaisten kielten lisäksi englanniksi. Kirjaston käytöstä ja sen eri palvelumuodoista on mahdollista tilata erilaisille ryhmille opastuksia. Ohjatuista käynneistä on hyvä sopia ajoissa etukäteen kirjaston henkilökunnan kanssa. Lisäksi Seinäjoen kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto järjestää vuosittain erilaisia tapahtumia ja koulutuksia, joita voidaan suunnata myös erityisesti maahanmuuttajille.

6.3.4. Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut edistää kaupungin asukkaiden hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia, laadukkaita ja elämää rikastuttavia kulttuuripalveluita eri yhteistyötahojen kanssa. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on antaa kulttuurikosketuksia kaikille kaupunkilaisille viemällä kulttuuria ja taidetta keskelle kaupunkilaisten arkea. Kulttuurin erilaiset sisällöt voivat toimia maahanmuuttajatyössä hyvänä välineenä. Seinäjoella löytyy paljon mahdollisuuksia, vahvaa ja monipuolista osaamista, vaikka tällä työllä ei välttämättä ole pitkää historiaa.

Kulttuuripalvelut rohkaisee ja tukee avustuksin sekä asiantuntijapalveluin kaupunkilaisia, eri yhdistyksiä, kaupunginosa- ja kyläyhdistyksiä tuottamaan uusia tapahtumia. Näin luodaan mahdollisuus oman kaupunkinsa kulttuurielämän kehittämiseen. Kohderyhminä kaikessa toiminnassa ovat lapset, nuoret, lapsiperheet ja ikäihmiset.

Kulttuuripalvelut työskentelee tiivistä yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Kulttuuripalveluiden koordinoima koulujen kulttuurikasvatussuunnitelma. Kulttuurimatka tavoittaa tällä tavoin kaikki Seinäjoen koululaiset, esikoulusta, yhdeksänteen vuosiluokkaan saakka. Näin varmistamme mahdollisimman tasavertaiset kulttuurikohtaukset lapsille ja nuorille.

Kulttuuripalveluiden toiminnan sydämessä on tuottaa laadukkaita kulttuurielämyksiä erityisesti heille, jotka eivät itse kykene kulttuuria syystä tai toisesta hankkimaan.

Lastenkulttuurikeskus Louhimo

Louhimo on Seinäjoen kaupungin kulttuuripalvelujen musiikkiin erikoistunut lastenkulttuurikeskus.

Louhimon toiminta-ajatuksena on työskennellä lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi tuottamalla heille laadukkaita taide- ja kulttuuripalveluja sekä tekemällä heidän kanssaan taidetta ja kulttuuria. Toiminnan arvoissa tärkeänä kohtana on kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen. Vaikka toimintamme on usein aikuisten tuottamaa, se on ennen kaikkea lapsilähtöistä ja lasten ja nuorten omia taiteellisia tarpeita kunnioittavaa.

Keskeisiä toimintatapojamme ovat musiikintekotyöpajat, innoittava bänditoiminta, taiteenharrastajien kohtauttaminen ja innostaminen, sirkustyöpajat, monitaiteiset projektit, erityisryhmien parissa työskentely, esiintymistilaisuudet nuorille, musiikkisisältöisten menetelmäoppaiden julkaisutoiminta sekä laaja opetusmateriaalipankki kotisivuilla.

Seinäjoen taidehalli

Taidehalli järjestää vaihtuvia nykytaiteen näyttelyitä, toteuttaa monipuolisia yleisötyön toimintoja ja edistää visuaalisen taiteen asemaa koko kaupungissa. Toiminnan tavoitteena on tehdä taidetta näkyväksi ja saavutettavaksi kaupunkilaisille.

Taidehallin toimintaan kuuluu myös ammattimainen kokoelmanhoito kaupungin taidekokoelman osalta sekä kokoelman kartuttaminen. Taidehallin yleisötyössä pyritään käyttäjälähtöiseen toimintaan ja Taidehallin näyttelyiden sisältöjen parempaan hyödyntämiseen.

Lapset, nuoret ja seniorit ovat tärkeimmät kohderyhmät Taidehallin taidekasvatustyössä. Näille järjestetään säännöllistä toimintaa. Koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa tehdään johdonmukaista yhteistyötä, jota kehitetään jatkuvasti. Opetussuunnitelmaan yhdistetty kulttuurikasvatussuunnitelma tuo uusia mahdollisuuksia.

Taidehalli edistää visuaalisen taiteen asemaa koko kaupungissa olemalla aktiivisesti mukana erilaisissa yhteistyöhankkeissa, tapahtumissa ja luomalla uusia kumppanuuksia.

6.3.5. Kansalaisopisto

Kansalaisopisto tarjoaa maahanmuuttajaryhmille (vakituiset, tilapäiset, työperäiset, pakolaiset, vaihto-opiskelijat jne.) suomen kielen kurssuja tasoilla 1-3. Opintoja järjestetään yhteistyössä työvoimaviranomaisten, vastaanottokeskuksen ja pakolaiskoordinaattorin kanssa. Suomen kielen alkavia kurssuja järjestetään sekä syksystä että tammikuusta alkaen. Myös kesäkurssuja on mahdollista järjestää. Eritasoisia jatkokursseja tarjotaan tarpeen mukaan lukuvuoden aikana. Perus- ja keskitason yleisiä kielitutkintoja järjestetään kolme-neljä kertaa vuodessa: elo-, loka/marras-, (tammi-) ja maaliskuussa. Kansalaisopisto tarjoaa myös yleisiin kielitutkintoihin valmentavan kurssin ”Preppausta suomen Yki-koetta varten”. Keskitason kielitaitotodistus on edellytyksenä Suomen kansalaisuuden saamiselle.

Erityiskursseista mainittakoon suosittu Suomea sanelimella -kurssi, jolla opitaan suomea käytännönläheisesti puhumalla ja tekemällä ja pyritään saavuttamaan selviytymisvalmiudet Seinäjoella ja koko suomalaisessa yhteiskunnassa mahdollisimman nopeasti. Tietotekniikkakoulutusta maahanmuuttajille järjestetään tarpeen mukaan yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa. Opetus toteutetaan tarvittaessa osittain englannin kielellä.

Kansalaisopisto on tehnyt yhteistyötä työvoimaviranomaisten ja pakolaiskoordinaattorin kanssa myös muun tyyppisten kotouttavien kurssien järjestämiseksi. Maahanmuuttajilla on mahdollisuus osallistua kaikille kansalaisopiston kursseille oman mielenkiintonsa ja harrastuneisuutensa mukaisesti. Monenlaiset kurssit ja harrasteopistoihin osallistuminen voivat erinomaisesti tukea maahanmuuttajaa paitsi kielen oppimisessa myös kotoutumisessa ja kulttuuriin ja suomalaiseen työelämätietouteen tutustumisessa. Tällä toiminnalla on merkitystä myös sosiaalisten suhteiden luomisen ja yleensä yhteiskuntaan integroitumisen kannalta.

Kursseille on yleensä mahdollista tulla mukaan mihin aikaan lukuvuodesta tahansa kurssille tulijan tieto- ja taitotason mukaisesti. Kurssien hinnat ovat muutoinkin edullisia, mutta useana lukuvuonna kansalaisopisto sai lisäksi opetushallitukselta opintotukityyppistä avustusta, jonka turvin monien kurssien hintoja voitiin alentaa maahanmuuttajille.

Koulutuksensa ja taitojensa puolesta opetustehtäviin sopiva, työluvan omaava maahanmuuttaja, jonka opetusaine sopii kansalaisopistossa opetettavaksi, voi myös tarjota opetustaan opiston ohjelmaan. Vuosittain opistossa toimii noin 20 maahanmuuttajaa tuntiopettajina.

6.3.6. Nuorisopalvelut

Nuorisotoimen tavoitteena on luoda edellytyksiä tuloksekkaalle nuorisotoiminnalle ja vaikuttaa nuorten elinoloihin myönteisesti. Nuorisotyön ja nuorisopolitiikan kohteena ovat alle 29-vuotiaat Seinäjoen asukkaat. Kaupungin järjestämä oma toiminta on suunnattu erityisesti 12–17-vuotiaille. Perusnuorisotyöhön kuuluu nuorisotilojen toiminta eri kaupunginosissa, järjestöjen ja toimintaryhmien tuki, nuorisotiedotus, moniammatillinen yhteistyö ja nuorten osallisuuden edistäminen. Kesätoimintaan kuuluvat lisäksi leirit ja matkat sekä liikennepuiston ja Lakeudenpuiston toiminnat. Nuorisotoimi vuokraa tiloja, av-välineitä ja retkivälineitä toimintaryhmien käyttöön. Nuorisotyötä tekevät yhdistykset ja toimintaryhmät voivat hakea toimintaansa yleis- ja kohdeavustuksia.

Seinäjoen nuorisopalveluiden kohdennetun nuorisotyön tarkoituksena on tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja löytää heille tarvittavaa apua ja tukea. Työskentelyyn ohjaudutaan nuoren omasta aloitteesta, vanhempien yhteydenoton kautta, eri oppilaitosten tai viranomaisten toimesta. Kohdennettu nuorisotyö on nuorille organisoitua vapaa-ajantoimintaa sekä tukitoimintoja arjen hallintaan joilla on kasvatuksellisia ja kehitykseen kiinnittyviä päämääriä.

Kohdennetun nuorisotyön työmuotoja ovat mm. yksilö- ja pienryhmätoiminta. Kohdennettua nuorisotyötä tekevät Seinäjoen kaupungin nuorisopalveluissa erityisnuorisotyöntekijät sekä etsivän nuorisotyöntekijät.

Kulttuurinen nuorisotyö ja tapahtumien toteuttaminen kuuluvat nuorisotoimen työmuotoihin. Kansainvälinen nuorisotoiminta sisältää mm. ystävyyskuntatoimintaa, kerhotoimintaa, rasismiin vastaista toimintaa, suvaitsevaisuuden edistämistä, ryhmien vaihtoa, kampanjoita, tapahtumia sekä ohjausta ja neuvontaa. Nuorisotiedotus- ja neuvonta toimii verkossa osoitteessa www.jibbo.net. Henkilökohtaista ohjausta saa tiedotuspisteistä Nuorisokeskuksessa (Puskantie 3) ja Peräseinäjoella kirjastossa (Keikulinkuja 2).

6.3.7. Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnan harrastamiselle kehittämällä perus- ja tukiliikuntapalveluja, tukemalla järjestettyä liikuntatoimintaa ja kansalaisaktiivisuutta sekä vastaamalla liikunta-alueiden ja -laitosten kunnossapidosta, käytöstä ja huollosta.

Liikuntapaikat ovat maahanmuuttajien käytössä samalla tavalla kuin muidenkin kaupunkilaisten. Pääosin liikuntapaikoille jaetaan vakiovuorot, joista tiedustelut liikuntatoimistosta.

Lähiliikuntapaikkoja on asuinalueiden ja koulujen läheisyydessä ja ne ovat yleensä vapaassa käytössä. Uimahallin aukioloajat ovat mm. kaupungin internetsivuilla. Uimahallin käytöstä on laadittu ohjeet joita valvoo talon henkilökunta ja ne on myös käännetty mm. englanninkielisiksi.

Liikuntapalvelut järjestävät terveystietokuntaryhmiä ja soveltavan liikunnan ryhmiä. Näihin ryhmiin on kaikilla mahdollisuus hakeutua. Ryhmätoimintaan haku on elokuussa. Lasten uimaopetusta järjestetään pääosin kesällä ja näihin ryhmiin hakemisesta tiedotetaan erikseen. Koulujen oppilaille tarjotaan myös uimaopetusta josta koulut tiedottavat erikseen. Liikuntapalvelut on valmis myös yhteistyössä järjestämään eri liikuntalajien tutustumistilaisuuksia tai vastaavia ryhmätoimintoja, jotka auttavat maahanmuuttajia tutustumaan alueen liikuntamahdollisuuksiin.

6.3.8. Museotoimi

Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseoon kuuluvat kulttuurihistoriallinen museo Törnävällä ja Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -museo kaupungin keskustassa. Maahanmuutto liittyy kiinteästi museoidemme sisältöön ja toimintaan. Museot ovat kaikkien, niin nykyisten paikkakuntalaisten, maakunnan asukkaiden ja matkailijoiden kuin uusien kuntalaistenkin, esimerkiksi maahanmuuttajien, käytössä. Museo opastaa kaikkia kävijöitä palveluiden tarjonnassa ja käytössä. Tavoitteena on tulevaisuudessa kehittää muulla kuin suomen kielellä tapahtuvaa opastustoimintaa sekä lisätä ulkomaankielisiä näyttelytekstejä ja esitemateriaalia.

Museo voi olla osaltaan tukemassa maahanmuuttajien kulttuuri-identiteetin säilymistä sekä heidän suomalaiseen yhteiskuntaan ja eteläpohjalaiseen kulttuuriin sopeutumistaan. Maahanmuuttajat voivat tutustua museossa Seinäjoen ja Etelä-Pohjanmaan historiaan ja kulttuuriperintöön. Museossa voidaan järjestää näyttelyitä ja työpajoja, joissa tutustutaan myös maahanmuuttajien kulttuureihin, perinteisiin ja tapoihin. Aiheina voivat olla myös esimerkiksi kulttuurien vertailut, pakolaisuus, maahanmuutto ja maastamuutto.

7. TE-TOIMISTO

7.1. Vastuu maahanmuuttajien alkukartoituksesta, ohjauksesta ja kotoutumissuunnitelmasta

Ohjauksen ja neuvonnan tarve on suuri erityisesti maahantulon alkuvaiheessa riippumatta maahantulon perusteesta. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisesti kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä.

Lisäksi vastikään maahan muuttanut tarvitsee usein ohjausta ja neuvontaa arkeen liittyvissä kysymyksissä sekä palveluiden käytössä. Ohjauksen ja neuvonnan piiriin kuuluvat kaikki ulkomaalais-taustaiset, mutta alkukartoitus- ja kotoutumissuunnitelma on tehtävä lain mukaan vain Suomessa alle kolme vuotta asuneille.

Yleisneuvontaa ja informaatiota (mm. Life in Finland -materiaali) palveluista on saatavissa muissa viranomaistoimipisteissä (maistraatti, poliisi, Kela, TE-toimisto).

Neuvonnan tukena voi hyödyntää mm. seuraavia monikielisiä materiaaleja:

www.infopankki.fi - Sisältää koko Suomea koskevan tiedon seuraavilla kielillä: suomi, englanti, venäjä, somalia, arabia, kiina ja viro.

www.lifeinfinland.fi - Perustietoa Suomesta esim. seuraavilla kielillä: suomi, ruotsi, englanti, venäjä, viro, arabia, thai, somali, kiina, farsi, ranska ja espanja.

TE-toimistosta työttömät työnhakijat saavat tietoa avoimista työpaikoista. TE-toimisto tarjoaa asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti monipuolisia työllistymistä edistäviä palveluja mm. suomen kielen koulutusta, ammatillista koulutusta, työhaku-, ura- ja työhönvalmennusta, työ- ja koulutuskokeilua, palkkatuettua työtä.

Lisätietoa työttömille ja maahanmuuttajille suunnatuista TE-palveluista löytyy:

- **www.te-palvelut.fi**
- **www.te-info.fi**
- **http://toimistot.te-palvelut.fi/etela-pohjanmaa**
- **www.facebook.com/etelapohjanmaa.tepalvelut**

TE-toimisto palvelee koko maakuntaa kolmessa eri toimipaikassa: Alajärvellä, Kauhajoella ja Seinäjoella.

7.1.1. Alkukartoitus

Kotoutumislain mukaisessa alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palveluiden tarpeet.

Alkukartoituksen perusteella maahanmuuttaja ohjataan hänen tarpeitaan vastaaviin toimenpiteisiin ja palveluihin. Alkukartoitukseen ovat oikeutettuja työttömät ja toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saavat maahanmuuttajat. Alkukartoitus voidaan tehdä myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan.

Alkukartoituksen toteuttamisesta vastaa joko kunta tai TE-toimisto. TE-toimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (28.12.2012/916) säädetyllä tavalla.

Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea eikä alkukartoitusta ole henkilölle TE-toimistossa tehty. Lain mukaan alkukartoitus tulee aloittaa kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai siitä, kun maahanmuuttaja pyytää alkukartoitusta.

Kartoituksen yhteydessä otetaan huomioon myös ne maahanmuuttajat, jotka ovat jo olleet maassa pidempään ja esim. joiden kielitaito on heikkoa. Heti alkuvaiheessa on tavoitteena järjestää kielikoulutusta yhteistyössä mm. alueen oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäminen ja kielen oppiminen on tärkeää, että kunnassa myös yli kolme vuotta asunut, mutta huonosti suomea osaava maahanmuuttaja kotoutuisi kuntaan.

7.1.2. Kotoutumissuunnitelma

Alkukartoituksen perusteella laadittavan kotoutumissuunnitelman tarkoituksena on maahanmuuttajan tukeminen ja ohjaaminen kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin ja palveluihin erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa. Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on työtön tai jos hän saa toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. Kotoutumissuunnitelmassa kunta ja/tai TE-toimisto sopivat yhdessä maahanmuuttajan kanssa niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajaa hankkimaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoja.

Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelma korvaa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitetun työllistymissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelmissa sovitaan samoista asioista kuin työllistymissuunnitelmissa eli kartoitetaan asiakkaan osaaminen, työnhakuvalmiudet ja sovitaan toimenpiteet työmarkkinavalmiuksien parantamiseksi ja työllistymisen edistämiseksi.

Maahanmuuttajalla, jolla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, on velvollisuus osallistua kotoutumissuunnitelman laatimiseen, sekä suunnitelmassa sovittuihin palveluihin ja toimenpiteisiin.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisestä, oleskeluoikeuden rekisteröinnistä tai oleskelukortin myöntämisestä. TE-toimiston ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi, kotoutumissuunnitelmaan oikeuttava enimmäisaika on kuitenkin kolme vuotta ensimmäisen kotoutumissuunnitelman allekirjoittamisesta.

Aikaa voidaan kuitenkin pidentää enintään kahdella vuodella, jos se on perusteltua sen vuoksi, että maahanmuuttaja tarvitsee kotoutuakseen erityisiä toimenpiteitä.

Lain mukaan kotoutumissuunnitelmaan voi sisältyä:

- suomen tai ruotsin kielen opiskelun tukeminen
- työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus
- maahanmuuttajien omaehtoinen opiskelu
- ammatinvalinnanohjaus ja kuntoutus
- työkokeilu/työelämävalmennus
- valmistava opetus

- lasten ja nuorten kotoutumisen tukeminen, esim. kunnallisen päivähoitopaikan järjestäminen lapsille ja kerhotoiminnan sekä muiden niihin rinnastettavien kotoutumista tukevien toimenpiteiden järjestäminen

Kotoutumissuunnitelmassa määritellään kotoutumisen tavoitteet ja suoritustavat. Henkilökohtaisen (ja/tai perheen) kotoutumissuunnitelman laadintaan osallistuu TE-toimiston virkailija ja/tai sosiaalityöntekijä maahanmuuttajan kanssa yhdessä neuvotellen. Henkilökohtaisen kotoutumissuunnitelman toteutumista ja kotoutumisen edistymistä seuraa kotoutumiskoulutuksen aikana TE-toimisto. Maahanmuuttaja ohjataan tekemään omaa kotoutumistaan koskevia päätöksiä sekä tarkentamaan ja muuttamaan suunnitelmaa kotoutumisen edetessä. Suunnitelmaan tehdään muutoksia tarpeen mukaan. Seurannalla varmistetaan, ettei kotoutumissuunnitelma jää pelkäksi paperiksi.

Kotoutumissuunnitelman tärkein tavoite on edistää aikuisten maahanmuuttajien kotoutumista sekä tukea heidän mahdollisuuksia osallistua suomalaiseen yhteiskuntaan sen aktiivisena jäsenenä. Yleisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja osaa asettaa henkilökohtaisia kotoutumistavoitteita ja suunnitella kotoutumistaan realistisesti omien tarpeidensa mukaisesti.

7.1.3. Suomen kielen koulutuksen järjestäminen

Etelä-Pohjanmaan TE-toimiston asiakkaaksi ilmoittautuva maahanmuuttaja ohjataan (palvelutarpeen mukaan) pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen. Ohjaus koulutukseen ja lähtötasotestiin, jossa selvitetään hakijan kielitaidon taso, tapahtuu alkukartoituksen/kotoutumissuunnitelman laadinnan yhteydessä. Työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen ohjataan TE-toimiston maahanmuuttajapalveluiden asiantuntijan toimesta.

Lisäksi TE-toimisto ohjaa kotoutumislain piiriin kuuluvia asiakkaitaan kotoutumislain mukaiseen työttömyysetuudella tuettavaan omaehtoisena koulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen mm. Etelä-Pohjanmaan opistolle Ilmajoelle tai Lapuan kristilliselle opistolle. Seinäjoen kansalaisopiston tarjoama kielikoulutus on myös merkittävä lisä alueen tarjonnalle itsenäisessä kielen opiskelussa. Tärkeintä kielitaidon saavuttamisessa on aina se, että maahanmuuttajalla on itsellä halu oppia suomen kieltä.

Etelä-Pohjanmaan alueella työvoimakoulutuksena järjestettyjä kotoutumis/kielikoulutuksia on järjestetty pääsääntöisesti Seinäjoella. Seinäjoen reuna-alueilla asuville saattaa kulkeminen tuottaa ongelmia, ainakin jos ei ole ajokorttia ja/tai autoa käytettävissä. Työvoimakoulutuksen hankinnat on kuitenkin suunniteltu siten, että koulutuksen järjestäminen on mahdollista riittävän ryhmäkoon täytyessä myös reuna-alueilla ja asiakkaiden tarpeen mukaisesti myös osin verkkokoulutuksena.

8. TYP

Etelä-Pohjanmaan monialainen työllisyyttä edistävä yhteispalvelu (TYP) on Etelä-Pohjanmaan kuntien kuntayhtymien, Etelä-Pohjanmaan TE-toimiston ja Kelan keskisen vakuutuspiirin monialainen yhteistyöverkosto. TYP -verkoston tavoitteena on työttömien asiakkaiden työllistymisen tukeminen tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia kuntien sosiaali- ja terveystyöpalveluja, julkisia työvoima- ja yrityspalveluja ja Kelan kuntoutuspalveluja. TYP -asiakkaita ovat yli 25-vuotiaat yhdenjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä olleet, alle 25-vuotiaat yhdenjaksoisesti 6 kuukautta työttömänä olleet sekä vähintään 300 päivää työmarkkinatukea saaneet asiakkaat.

Asiointi Etelä-Pohjanmaan TYP:n Seinäjoen kaupungin palvelupisteessä tapahtuu ajanvarauksella. Uudet asiakkaat ohjautuvat TYP:een pääasiallisesti joko TE-toimiston, kunnan sosiaalitoimen tai Kelan tekemän palvelutarvearvioinnin perusteella. Myös TYP -kriteerit täyttävä asiakas voi itse hakeutua TYP:n asiakkaaksi.

9. AVANTI TYÖLLISYYSPALVELUT

Avanti Työllisyyspalvelut tarjoaa vaikeassa työmarkkina-asemassa oleville työnhakija-asiakkaille suunnitelmallisia, voimavara- ja ratkaisukeskeisiä ja räätälöityjä lähellä työelämää olevia palveluita. Avantin työelämälähtöisten palveluiden avulla tuetaan asiakkaiden työllistymistä työmarkkinoille ja jonkin muun yksilöllisen ratkaisun löytymistä. Avanti Työllisyyspalvelut on kaupungin sosiaaliseen työllistämiseen keskittynyt voimavara- ja ratkaisukeskeinen organisaatio. Avanti tuottaa monipuolisia työllistymistä ja työelämäosallisuutta tukevia valmennuspalveluita asiakaslähtöisesti. Avanti Työllisyyspalveluiden visio on ehkäistä työelämästä syrjäytymistä ja tukea ihmisten osallisuutta. Avantin toiminta perustuu jokaiseen ihmiseen oikeuteen hyvään (työ)elämään. Avanti Työllisyyspalvelut palvelee Seinäjoen työnhakijoita ja työnantajia.

Avanti Työllisyyspalveluiden työhönvalmennuksen ydinprosesseja ovat asiakasohjausprosessi, työelämään valmentava prosessi, joka sisältää valmennuksen kautta työmarkkinoille ja osaamisen kehittämisen kautta työmarkkinoille suuntaavat prosessit sekä työelämään kiinnittymistä tukeva prosessi. Työhönvalmennusta voidaan yhdistää muihin työllistymistä edistäviin palveluihin kuten työvoimakoulutukseen, työkokeiluun ja palkkatuetuun työhön. Työhönvalmennusta toteutetaan sekä yksilö- että ryhmäpalveluna.

Avanti Työllisyyspalvelut tekevät moniammatillista ja tiivistä yhteistyötä TE-palveluiden, TYP:n, kaupungin eri tulosalueiden sekä ELY:n ja yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Avanti kehittää ja toteuttaa yritysyritystyötä. Avanti Työllisyyspalvelut on osa kaupungin Työllisyystaloa.

10. SEINÄJOEN KAUPUNGIN TYÖLLISYYSTALO

Työllisyystalon tavoitteena on tukea ihmisiä osallisuuteen ja työelämään. Seinäjoen kaupungin hallitus hyväksyi keväällä 2014 Työllisyystalon mallinnuksen. Seinäjoen Työllisyystalo on useamman organisaation tuottamaa yhteispalvelua.

Työllisyystalossa työskentelee joukko työntekijöitä, joista kukin edustaa omaa kotiorganisaatiotaan ja tuo yhteiseen palveluun oman osaamisensa ja organisaation resurssit. Työllisyystaloon kuuluvat seuraavat tahot: Avanti Työllisyyspalvelut, Toimintojen talo, Kaksikättä työpaja, sosiaali- ja terveystalot, tuetun työn palvelut, nuorten palvelut, TE-palvelut, TYP sekä elinkeinopalvelut.

Työllisyystalon toiminnan organisoinnin ja yhteisen kehittämistyön tavoitteena on ohjausvoimavarojen tehokas yhteiskäyttö asiakastyön palvelukseen. Työllisyystalo toimii sekä seinällisesti että seinättömästi. Työllisyystalo työskentelee moniammatillisessa toimintaympäristössä. Työllisyystalo tekee yhteistyötä seuraavien tahojen kanssa: elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, TE-palvelut, Seinäjoen kaupungin palvelut, työmarkkina- ja elinkeinoelämän järjestöjen palvelut, koulutusorganisaatioiden palvelut, Kelan palvelut sekä kolmannen sektorin palvelut.

11. AMMATILLINEN KOULUTUS/AIKUISKOULUTUS

11.1. Sedu Aikuiskoulutus

Sedu Aikuiskoulutus on järjestänyt Etelä-Pohjanmaan alueella maahanmuuttajien ja pakolaisten kieli-, kotoutumis- ja ammatilliseen valmentavaa sekä ohjaavaa koulutusta 1980-luvun lopulta lähtien. Vuosittain koulutuksen aloittaa noin 200 maahanmuuttajaa. Lisäksi muutama kymmenen maahanmuuttajaa opiskelee ammatillisissa koulutuksissa tavoitteena suorittaa erilaisia perus- ja ammatti- ja erikoisammattitutkintoja. Työssä oleville maahanmuuttajille on tarjolla kielikoulutusta Urareitti ESR-hankkeen kautta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus rahoittaa aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta n. 12 500 opiskelijatyöpäivää/vuosi. Hankintasopimus sisältää aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen sekä alkeet-, perus- ja alemman keskitason koulutukset (kielitaidon taitotasot A1, A2.1, A2.2 ja B1.1). Kotoutumiskoulutuksen kesto vaihtelee 50 päivästä 110 päivään.

Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen kohderyhmänä ovat työttömät tai työttömyysuhanalaiset maahanmuuttajat, jotka haluavat parantaa kielitaitoaan ja valmiuksiaan päästä suomalaisen työelämään. Koulutuksen tavoitteena on antaa sellaiset kielelliset, yhteiskunnalliset, kulttuuriset ja elämänhallintaan liittyvät valmiudet, joiden avulla maahanmuuttaja pystyy selviytymään jokapäiväisen elämän tilanteissa, toimimaan työelämässä ja hakeutumaan jatko-opintoihin. Koulutus toteutetaan OPH:n hyväksymän kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti. Koulutus on jaettu moduuleihin, joista vaativimman tason B1.1 suoritettuaan maahanmuuttaja saavuttaa ns. toimivan peruskielitaidon (B1.1) ja saa mahdollisuuden osallistua yleisten kielitutkintojen suomen kielen keskitason testiin (taitotaso 3).

Sedu Aikuiskoulutus järjestää kerran kuukaudessa kielitaidon lähtötasotestauksen, johon TE-toimisto ohjaa asiakkaitaan.

Asiakkaat eivät enää erikseen hae työvoimakoulutuksena järjestettäviin kotoutumiskoulutuksiin vaan heidät valitaan koulutukseen Koulutusportin jonosta, jonne TE-toimiston asiantuntija on asiakkaan tiedot liittänyt.

Jokaiselle opiskelijalle laaditaan koulutuksen alussa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja koulutuksen päättyessä jatkosuunnitelma. Keskeisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja hankkii riittävän suomen kielen taidon. Koulutuksen aikana hän saa tukea ja ohjausta oman ammatillisen jatkosuunnitelmansa laatimisessa, mahdollisesti muualla hankkimansa ammatin tai tutkinnon saattamisessa suomalaisen työelämän vaatimuksia vastaavaksi ja omien tavoitteidensa saavuttamiseksi vaadittavan lisä- ja täydennyskoulutuksen kartoittamisessa.

A2.2 ja B1.1 -tason koulutuksiin sisältyy ohjattua työharjoittelua. Työharjoittelujaksolla opiskelija tutustuu suomalaiseen työelämään ja -kulttuuriin ja työelämässä vallitseviin sääntöihin ja käytäntöihin, oppii käyttämään ammatissa mahdollisesti vaadittavia koneita ja laitteita ja oppii työturvallisuuteen liittyviä perusasioita.

Opiskelijoita opastetaan ja kannustetaan omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen. Opiskelussa painotetaan funktionaalisuutta, viestintää ja tilannelähtöisyyttä. Opetus sisältää lähiopetuksena järjestettävää luokka- ja ryhmämuotoista opetusta, ohjausta, toiminnallista opetusta kuten tutustumiskäyntejä sekä ohjattua itse- ja etäopiskelua. Koulutuksessa vahvistetaan myös opiskelijan tietoteknisiä ja digitaitoja, mikä edistää kielitaidon ohella opiskelijan kotoutumista. Koulutus voidaan myös järjestää kokonaan verkko-opetuksena.

11.2. SeAMK

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa on päätoimisia opiskelijoita noin 5000 ja henkilökuntaa 380. SeAMK tarjoaa korkea-asteista liiketalouden, kulttuurin, sosiaali- ja terveysalan, luonnonvara-alan, ravitsemisalalan ja tekniikan koulutusta. SeAMKilla on laajat ja monipuoliset kansainväliset yhteydet sekä opiskelija- ja opettajavaihdon että kansainvälisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden tasolla. SeAMK on aktiivinen toimija Etelä-Pohjanmaan kansainvälistämiseen tähtäävissä toiminnoissa ja se on palkittu aluevaikuttavuuden perusteella sekä kolmesti kansainvälisestä toiminnastaan.

SeAMK pyrkii edistämään työperäistä maahanmuuttoa ja työvoiman rekrytointia Etelä-Pohjanmaalle. SeAMKin kautta alueelle saapuu ulkomaisia opiskelijoita vähintään lukukauden kestävään vaihtoon vuositasolla noin 200. Kansainvälisille opiskelijoille on tarjolla sosiaalista ohjelmaa sekä suomen kielen opetusta läpi koko lukuvuoden.

Suuri osa SeAMKin omista opiskelijoista suorittaa osan opinnoistaan tai työharjoittelunsa ulkomailla. SeAMKissa on suomenkielisten tutkinto-ohjelmien lisäksi kaksi englanninkielistä tutkinto-ohjelmaa liiketalouden alalla sekä myös englanninkielinen sairaanhoitajakoulutus. Pohjakoulutusvaatimukset täyttävät maahanmuuttajat voivat hakeutua yhteishaun kautta kaikkiin koulutusohjelmiin.

Kokonaisten tutkintojen lisäksi SeAMKissa on mahdollista opiskella englannin kielellä osia eri tutkinnoista. Niihin on mahdollista hakea avoimen ammattikorkeakoulun kautta, kuten SeAMK:n suomenkielisille opintojaksoillekin. Avoimen ammattikorkeakoulun opinnoissa ei ole pohjakoulutusvaatimuksia.

Maahanmuuttajien kanssa työskenteleville SeAMK tarjoaa tutkimus- ja kehitystoiminnan ja kehitystoiminnan yhteistyötä sekä järjestelyapua projekteihin ja erilaisiin tapahtumiin maahanmuuttajien kanssa.

Erityisesti sosiaali- ja terveysalan ja kulttuurialan opiskelijat ja opettajat ovat mukana erilaisten projektien, opinnäytetöiden ja harjoittelujen kautta maahanmuuttajien kotoutumisessa ja heidän oman kulttuurinsa esille tuomisessa ja kehittämisessä. SeAMK:n kielipalvelut tarjoaa seuraavia palveluita: käännökset (ruotsi, englanti, saksa, ranska, espanja, venäjä); koulutusta suomi vieraana kielenä (alkeet) avoimen amk:n kautta; englannin kielessä amk-tasoisia kursseja, avoimen amk:n kautta.

11.3. Koulutuskeskus Sedu/VALMA

Koulutuskeskus Sedun VALMA tarjoaa monipuolisia opiskelutapoja ja yksilöllisiä opintopolkuja myös maahanmuuttajille. VALMA on perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa toimiva ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava yhtenäinen koulutuskokonaisuus, jossa kuitenkin huomioidaan erilaisten kohderyhmien erityistarpeet. (Yksi yhtenäinen VALMA kattaa aikaisemmat Ammattistartin, Tekniikkastartin, Sedu-Spurtin, Kotitalousopetuksen sekä Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan opetuksen (MAVA). Oleellinen ero aiempaan MAVA-koulutukseen on se, että nyt maahanmuuttajataustaiset opiskelijat opiskelevat yhdessä suomenkielisten opiskelijoiden kanssa. Koulutus edistää myös erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttajataustaisten nuorten tasavertaisuutta koulutuksessa, työelämässä ja hyvän elämän saavuttamisessa yhteiskunnan jäsenenä.

VALMAN opinnot sisältävät opiskeluvaihtelun vahvistamista, ohjausta ja tukea koulutuksen ja ammatinvalinnassa. Koulutus on opiskelijalähtöistä ja perustuu alkukartoituksen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisiin tarpeisiin ja kiinnostuksen kohteisiin. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma mahdollistaa koulutuksen suuntaamisen yksilöllisesti ja osaamistavoitteiden henkilökohtaisen valinnaisuuden. Lisätietoja opintojen sisällöstä: www.sedu.fi.

VALMA-koulutukseen tulevien maahanmuuttajien tai maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kielitaidon tulisi olla suomen tai ruotsin kielessä kielitaidon tasojen kuvausasteikolla tasoa A2.2. Valmassa opiskeltava suomen ja ruotsin kieli on vahvasti sidoksissa ammatilliseen koulutukseen ja ammattialoihin. Sedu Koulutuskeskuksen VALMA koulutukseen haetaan opintopolku.fi -järjestelmän kautta. Haku on toukokuun lopusta heinäkuun loppuun. Tämän lisäksi Sedun VALMA-koulutukseen on jatkuva haku. VALMA opintoja järjestetään Koulutuskeskus Sedussa Seinäjoella, Kauhajoella/ Kurikassa, Lapualla ja Ähtärissä.

12. SEINÄJOEN EVANKELISLUTERILAINEN SEURAKUNTA

Kristinusko on alusta asti ollut kansainvälinen maailmankatsomus. Avoimuus sekä erilaisten ihmisten kohtaaminen ja hyväksyminen ovat olennainen osa tätä maailmankatsomusta. Kristitylle muukalaiset ja vieraat ovat lähimmäisiä. Läpi koko Raamatun kristittyjä ohjataan hyväksymään ja rakastamaan myös vieraita, siirtolaisia, muualta tulleita. Raamatun hengen mukaisesti myös pakolaiset ja siirtolaiset kuuluvat kirkkomme piiriin. Kirkko on kaikkia varten. Tapahtumiin voi tulla ja seurakuntien työntekijöihin ottaa yhteyttä, vaikka ei olisi kristitty tai kirkon jäsen. Rippikoulut ovat avoimia kaikille, jotka haluavat tutustua kristillisen uskon perusasioihin ja Raamattuun.

Seinäjoen seurakunnassa on nimetty yksi diakoniatyöntekijä vastaamaan maahanmuuttotyöstä. Tarvittaessa myös muut seurakunnan työntekijät ovat maahanmuuttajien tukena. Maahanmuuttajille seurakunnan järjestämät tilaisuudet ja toiminnat ovat jyviiä tilaisuuksia tutustua suomalaisiin ja muihin maahanmuuttajiin. Seurakunnassa järjestetään maahanmuuttajille myös omia joulujuhlia, pienryhmiä, retkiä ja leirejä. Seurakunta tarjoaa myös englanninkielisiä messuja. Maahanmuuttajille tarjotaan seurakunnan tiloja, joissa he voivat keskenään kokoontua ja harjoittaa omaa uskoaan.

Seurakunnan ensisijainen tehtävä onkin tukea maahanmuuttajien mahdollisuutta elää omaa uskoaan todeksi uudessa kulttuurissa ja ympäristössä. Seurakunta haluaa olla toiminnassaan avoin suhteessa yhteiskuntaan ja luoda aktiivisesti yhteyksiä maahanmuuttajiin. Tasa-arvoisen vuorovaikutuksen lähtökohdaksi on osallisuuden periaate sekä toisten arvostaminen ja kunnioittaminen. Tavoitteena on ihmisten oman vastuun ja aloitekyvyn vahvistaminen. Rasismien ja syrjinnän vastustaminen on mukana kaikessa kirkon työssä. Seurakunta pyrkii tarjoamaan maahanmuuttajille myös työharjoittelupaikkoja ja mahdollisuuksien mukaan työpaikankin. Vakituiseen työsuhteeseen vaaditaan Seinäjoella evankelisluterilaisen kirkon jäsenyys.

13. JÄRJESTÖT JA YHDISTYKSET

13.1. Järjestötalo

Järjestötalon toiminta-alueena ovat Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alue. Järjestötalolta löytyy 23 sosiaali- ja terveystalon järjestön toimistoa. Järjestötalon kautta välitetään tietoa, ohjausta ja neuvontaa eri sairauksien hoidossa, ennaltaehkäisyssä ja kuntoutuksessa. Järjestötalolla toimii erilaisia vertaistukiryhmiä, joissa voi keskustella samaa kokeneiden ihmisten kanssa. Talolla järjestetään erilaisia luentoja ja koulutuksia eri yhdistysten toimesta.

Järjestötalo järjestää sopeutumisvalmennuskursseja pitkäaikaissairautta sairastaville ja heidän omaisilleen. Osa kursseista on esimerkiksi tarkoitettu pitkäaikaissairautta sairastaville lapsille ja heidän isovanhemmilleen/kummeilleen.

Palvelukeskuksesta saa etuus- ja valituslomakkeiden täyttöapua, ohjausta ja neuvontaa mm. vammais- ja hoitotukiasioissa sekä valitusten tekemisessä. Palvelukeskuksesta saa apua, jos henkilöllä on sairaus tai sairauksia, vika, vamma tai ongelma, joka aiheuttaa paljon kuluja tai on tarvetta apuun, ohjaukseen tai valvontaan.

Tukihenkilöväilyt välittää ja kouluttaa uusia tukihenkilöitä Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueen kuntien tarpeisiin. Yhteistyötahoina ovat mm. kuntien sosiaali- ja terveystoimet, sosiaali- ja terveystalouden järjestöt sekä alan oppilaitokset.

13.2. Kaks'Kättä työpaja

Kaks'kättä työpaja on toiminut seutukunnalla yli 20 vuotta. Alusta lähtien työpaja on tarjonnut maahanmuuttajille kotouttamisvaiheen harjoittelupaikkoja. Matkan varrella työpajalla on ollut monia maahanmuuttajia lisäksi normaaleissa työvoimapoliittisissa toimenpiteissä. Pajalla on huomattu se potentiaali, joka maahanmuuttajissa on ajatellen työmarkkinoiden tarpeita, mutta jota työnantajat edelleenkin arastelevat käyttää hyväkseen.

Maahanmuuttajille tarjotaan työtä osastoilla samoin edellytyksin kuin muillekin työttömille työnhakijoille työvoimatoimiston kanssa sovituin periaattein. Käytännössä se tarkoittaa:

- Työpajajaksoa alle 25-vuotiaille, joka on kestoltaan maksimissaan vuosi ja 6 kk. Jaksosta 1-6 kk on yleensä työharjoittelua, jonka jälkeen on mahdollisuus 1-12 kk työsuhteeseen.
- Työpajajaksoa yli 25-vuotiaille pidempään kuin vuoden työttömänä olleille henkilöille. Jakso on kestoltaan maksimissaan vuosi ja 6 kk. Jaksosta 1-6 kk on työharjoittelua, jonka jälkeen on mahdollisuus 1-12 kk työsuhteeseen.

Pajalla on mahdollista työskennellä joillakin kahdeksasta osastosta:

Lounasruokala Sapuska: Ruokalassa käy noin 100 ruokailijaa päivittäin. Lisäksi ruokalassa myydään kahvia ja kahvileipää. Kaikki ruoka- ja kahvileivät leivotaan omassa leipomossa.

Kahvila: Kaupungin kirjaston kahvilassa valmistetaan keittolounaita, salaattia sekä suolaista että makeaa suupalaa. Järjestetään myös tilaisuuksien kahvituksia.

Kotipalvelu: Työ on pääasiassa siivoustyötä liikuntarajoitteisten ihmisten sekä vanhusten luona. Asiakkaina paljon myös näihin ryhmiin kuulumattomia ihmisiä.

Kierrätys: Työpajalla toimii paikkakunnan suurin kierrätyskeskus. Työ kierrätyksessä on noutoja, lajittelua, tavaroiden esillepanoa, järjestelyä, asiakaspalvelua, kassatyöskentelyä yms. Venäjän kielen taidosta on hyötyä työssä.

Puosasto: Osastolla tehdään kaikkea puusta ja levystä. Käytössä on monipuolinen konekanta, jota on pikkuhiljaa kartutettu. Tuotannosta noin puolet on alihankintaa.

Restaurointiosasto: Osastolla kunnostetaan vanhoja huonekaluja, ikkunoita ja ovia. Tehdään puukorjauksia, hiotaan, maalataan ja lakataan.

Rakennusosasto: Osasto tekee pienehköjä ja keskisuuria rakennuskohteita ja pintaremontteja lähiympäristössä.

Metalliosasto: Osastolla tehdään monipuolisia metallitöitä. Noin 3/4 tuotannosta on teollisuuden alihankintaa.

13.3. Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) on järjestö, joka edistää lapsen oikeutta hyvään ja onnelliseen lapsuuteen. Se tukee lasten hyvinvointia ja vanhemmuutta. MLL:n paikallisyhdistykset järjestävät tapahtumia ja kohtaamispaikkoja, joissa maahantulijat voivat tutustua alueen asukkaisiin. MLL on vahva kumppani maahanmuuttajien kotoutumisessa uusille asuinpaikkakunnilleen.

Seinäjoella toimii neljä MLL:n paikallisyhdistystä (Nurmo, Peräseinäjoki, Seinäjoki ja Ylistaro), jotka tarjoavat joka arkipäivä avointa, matalan kynnyksen ennaltaehkäisevää toimintaa alueen perheille. Näissä perhekahviloissa vanhemmat tutustuvat paikkakunnan muihin, samassa elämäntilanteessa oleviin vanhempiin ja lapset saavat ikäistään seuraa. Perhekahviloissa voi olla asiantuntija-alustuksia tai vapaata vertaistuellista seurustelua. Lisäksi yhdistykset järjestävät lapsille sekä perheille muun muassa erilaisia tapahtumia ja kerhoja.

Perhetalo Kivirikossa MLL:n Seinäjoen yhdistys tarjoaa tiistaista perjantaihin klo 9-15 perheille avointa leikkitoimintaa. Samaan aikaan toteutetaan lapsiparkkia, joka on tarkoitettu tilapäiseksi lastenhoitoavuksi. Talossa on tarjolla myös kerran viikossa keittolounas sekä perhekahvila joka arkipäivä.

MLL:n toiminnan tiedottamisessa huomioidaan maahanmuuttajaperheet ja he ovat löytäneet esimerkiksi perhetalon palveluihin hyvin. Paikallisyhdistysten vapaaehtoiset tekevät tärkeää yhteistyötä esimerkiksi vastaanotokeskusten kanssa ja lapsille tarjotaan leikkihetkiä sekä perheille käytännön apua vanhemmuuden vahvistamiseen. MLL:n Pohjanmaan piiri kouluttaa maahanmuuttajaperheiden avuksi tukihenkilöitä ja kehittää maahanmuuttajatyötä koko piirin alueella.

13.4. Kriisikeskus Mobile

Toimintamuodot: Puhelinpäivystys, asiakasvastaanotto, ryhmätoiminta, uusparitoiminta, Linity (tukea itsemurhaa yrittäneille) ja Tukinet.

Yhteystiedot: Kriisikeskus Mobile Seinäjoki, Kauppakatu 1/Järjestöotalo, 60100 Seinäjoki, puh. (06) 414 1256, mobile@kriisikeskussjk.fi, www.kriisikeskussjk.fi.

Kriisikeskus Mobile auttaa asiakkaitaan vaikeissa elämäntilanteissa ja kriiseissä sekä tukee asiakkaiden jaksamista arjessa. Elämä voi järkkäytyä monista syistä - parisuhteen päättyessä, läheisen sairastuessa, onnettomuuden, itsemurhan tai läheisen kuoleman takia.

Kriisikeskuksen palvelut on tarkoitettu kaikille, kotikunnassa riippumatta. Apua kannattaa hakea, jos omat voimat eivät tunnu riittävän. Kriisikeskukseen voi ottaa yhteyttä, mikäli asiakas itse tai hänen läheisensä tarvitsee tukea.

Kriisikeskuksen palvelut ovat luottamuksellisia ja asiakkaalle maksuttomia. Lähetettä avunsaantiin ei tarvita, jo pelkkä tarve puhua riittää.

Kriisiyö on ihmisen kokonaisvaltaista, psykososiaalista auttamista kriisin vaiheiden läpi. Asiakastilanteessa kartoitamme asiakkaan kokonaistilanteen ja avuntarpeen, autamme asiakasta käymään kriisiään läpi ja löytämään selviytymiskeinoja sekä tarvittaessa annamme palveluohjausta.

Apua ja tukea kriisikeskuksesta saa välittömästi puhelimitse tai kasvotusten ammattilaisen kanssa ajanvarauksen kautta. Ajan saa muutaman päivän sisällä ja sen voi varata soittamalla, sähköpostilla tai yhteydenottopyynnön jättämällä. Vastaanotolle voi tulla yksin, pariskuntana tai perheenä. Asioida voi nimettömänä. Kriisikeskus on avoinna maanantaista sunnuntaihin klo 10.00 - 18.00.

Järjestölähtöinen kriisiauttaminen on tarkoitettu lyhytaikaiseksi avuksi vaikeaan elämäntilanteeseen tai kriisiin. Käyntejä kriisikeskuksessa on keskimäärin viisi. Asiakas ohjataan tarvittaessa pidemmän avun piiriin esim. kunnallisiin palveluihin.

Kriisikeskuksessa työskentelee tällä hetkellä neljä kriisiyöntekijää. Maahanmuuttaja-asiakkuuksien määrä on tällä hetkellä lähes olematon. Valmiuksia maahanmuuttaja-asiakkaiden vastaanottamiseen kuitenkin on. Työntekijät tulevat vielä tulevan syksyn aikana saamaan täydennyskoulutusta maahanmuuttaja-asiakkaiden kohtaamiseen.

13.5. Suomen Punainen Risti

Yhtenä Suomen Punaisen Ristin tehtävänä on vahvistaa suvaitsevaisuutta, monikulttuurisuutta ja erilaisuutta hyväksyviä asenteita. Samoin on entistä tärkeämpää toimia erilaisia maailmankuvia ja näkemyksiä edustavien ihmisten yhdistävänä sillanrakentaja.

Suomen Punainen Ristin keskustoimisto järjestää kiintiöpakolaisten ensivaiheen vastaanoton ja huolehtii tarvittaessa perheiden yhdistämisestä sekä henkilöstötiedustelusta. Koulutetut vapaaehtoiset ovat tärkeä osa pakolaisten kotoutumisen tukemisessa.

Länsi-Suomen piiri koordinoi vapaaehtoisille suunnattua toimintaa ja koulutusta alueellaan. Piiri tukee osastoja uuden vapaaehtoistoiminnan käynnistämisessä, esimerkiksi järjestämällä maahanmuuttajien ystävä- ja tukihenkilökoulutusta sekä kannustamalla osastoja toteuttamaan suvaitsevaisuutta edistäviä tempauksia. Vapaaehtoiset toimijat perehdytetään toimintaan ja yhdessä sovitaan vapaaehtoistehtävät. Lisäksi piiri järjestää tarvittaessa yhteistyökumppaneille ja monikulttuurisesta toiminnasta kiinnostuneille koulutusta, kuten Läksyhelppi sekä Tulijan ystävä- ja tukena -koulutukset. Piiri osallistuu monikulttuuriseen ja rasismiin vastaiseen viranomais- ja järjestöyhteistyöhön.

Seinäjoen osaston merkittävin kotoutumisen tukemisen muoto on monipuolinen tukihenkilötoiminta. Tukihenkilöt toimivat kotoutumisprosessissa jatkuvana arjen apuna ja tukena.

13.6. Toimintojen Talo

Toimintotalo on Seinäjoen Kasperissa sijaitseva matalan kynnyksen kohtaamispaikka, joka on tarkoitettu kaikille ihmisille asuinpaikasta ja elämäntilanteesta riippumatta. ”Toimarilla” on arkisin auki lounaskahvila ja kirpputori, tiloja on mahdollisuus vuokrata myös kokous- ja juhkakäyttöön. Talolla on asiaton oleskelu sallittua, ostopakkoa ei ole, meille voi tulla vaikka lukemaan päivän lehdet.

Vuoden aikana järjestetään n. 800 erilaista tapahtumaa yhteistyössä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. On kerhoja, bingoa, jumppaa, yhteislaulutilaisuuksia, tansseja, markkinoita, retkiä ym. Kaikkiin tapahtumiin on mahdollista osallistua oman mielenkiinnon ja jaksamisen mukaan. Suuri osa tapahtumista on ilmaisia, tai hyvin pientä korvausta vastaan tapahtuvia. Tietoa tapahtumista löytyy mm. www.toimintotalo.fi, fb:stä ja paikallislehtien tapahtumapalstoilta.

Talo toimii myös kaupungin työhönvalmennusyksikkönä. Toimarilla on mahdollisuus kokeilla erilaisia työtehtäviä oikeassa työympäristössä työvalmentajan ja muun työyhteisön tuella. Toimintojen Talo toimii myös maahanmuuttajille erinomaisena harjoittelupaikkana, jossa on mahdollisuus oppia suomenkieltä, suomalaista työkulttuuria ja vuorovaikutustaitoja.

13.7. Ystävyysseurat

Etelä-Pohjanmaan alueella toimii yhdeksän eri maiden ystävyysseuraa:

Suomi-Saksa -yhdistys
Suomi-Unkari -yhdistys
Suomi-Ranska -yhdistys
Suomi-Italia -yhdistys (Circolo Italiano di Etelä-Pohjanmaa)
Seinäjoen seudun Suomi-Venäjä -yhdistys
Suomi-Puola -yhdistys
Suomi-Amerikka -yhdistys
Suomi-Japani -yhdistys
Pohjola-Norden -yhdistys

Seinäjoella on toiminut myös Suomi-Israel -yhdistys sekä Kreikan ystävien yhdistys, mutta ei ole tiedossa, että toimivatko vielä.

SEINÄJOEN KAUPUNKI
SOSIAALI- JA TERVEYSKESKUKSEN PAKOLAISTYÖ

Yhteydenotot:

p +358 40 774 8765
p.+358 40 754 1740

**Käyntiosoite: Keskuskatu 32 I (3 krs.),
60100 Seinäjoki**

**SEINÄJOEN KAUPUNKI | Sosiaali- ja terveyskeskus |
| 06 416 2111 (vaihde) | Alvar Aallon katu 9 C,
60100 Seinäjoki | www.seinajoki.fi**

